

nt

naš tednik

Številka 38
Letnik 44
Cena 10,— šil.
(25,— SIT)
petek,
25. september 1992*
Poštnina plačana
v gotovini
Celovec P.b.b.
Erscheinungsort
Klagenfurt/
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt/
Poštni urad
9020 Celovec

Dr. Matevž Grilc:

„10. oktober
ne bi smel
postati deželni
praznik“

Intervju s
predsednikom NSKS
na straneh 4 in 5

Koroška ÖVP za narodno zbornico in avtomatično zastopstvo v deželnem zboru

Deželno vodstvo koroške ÖVP je prejšnji ponedeljek sklenilo to, kar je deželni glavar Zernatto že letos julija naznanil v pogovoru z NT: izreklo se je za javnopravno narodnostno zbornico, katere predsednik naj bi bil kot virilist avtomatični zastopnik Slovencev v deželnem zboru. Ta naj bi bil v vseh vprašanih, ki se direktno tičejo slovenske narodne skupnosti, docela enakopraven ostalim poslancem. V drugih vprašanih pa bi sodeloval brez glasovalne pravice.

S tem predlogom bo ÖVP šla v pogajanja s SPÖ in FPÖ o novem volilnem redu za deželno-zbornico. Pogajanja so predvidena tudi s koroškimi Slovenci. Po možnosti naj bi se že do naslednjih volitev (1993) našla ustrežna rešitev.

Reakcija Ambrozija: virilist ne, temveč načelno za integracijo v stranke. Sicer pa še ne more dati dokončnega stališča, ker na tem dela posebna delovna skupina v SPÖ. Glede zbornice pa pričakuje Ambrozij konkretne predloge, zlasti v zvezi z vprašanjem kompetenc in financiranja.

Predsednik EL Andrej Wakounig je pozdravil predlog ÖVP, da le-ta zagovarja samostojno zastopstvo v deželnem zboru, hkrati pa poudaril, da mora biti to polnovredni mandat. Wakounig: „Narodnega vprašanja ne moreš jasno ločiti od drugih vprašanj: tako npr. imajo gospodarske odločitve bistvene posledice tudi za manjšino.“ Nadalje je Wakounig pozdravil predlog o zbornici, „vendar je potrebno to vprašanje obravnavati ločeno od deželnozbornicekega mandata“.

Kmetijska zbornica pred „deželnim praznikom“ — 10. oktobrom:

Slovenščina prepovedana, ker „Amtssprache Deutsch“

Poskus zborničnega svetnika SJK dipl. inž. Štefana Domeja, da bi na izrednem občnem zboru Kmetijske zbornice spregovoril tudi nekaj slovenskih besed, je tudi tokrat ostal le poskus.

ski zbornici slej ko prej velja Amtssprache Deutsch.

Začuden smo, da so najbolj nestrpni prav tisti odborniki, ki se najbolj zavzemajo za integracijo v Evropsko skupnost. Prav zato je zbornični svetnik SJK Janko Zwitter dejal odbornikom, da se bodo morali ob vključitvi v ES naučiti še marsikaj več kot pa slovensko, morda tudi še italijansko in angleško. Štefan Domeja pa je še pove-

dal, da naj bi bila reakcija na njegove slovenske besede povod za pomislek in analizo stanja v Kmetijski zbornici, v katero so vključeni tako nemško kot tudi slovensko govoreči kmetje.

Tako zadržanje pa naj bi bilo tudi v premislek pred „deželnim praznikom“ — 10. oktobrom, ki naj bi bil menda praznik pripadnikov obeh na Koroškem živečih narodnih skupnosti.

Svojo nestrpnost do slovenskega jezika so tudi tokrat dokumentirali zbornični svetniki drugih frakcij s frakcijskim vodjem Bauernbunda Ernstom Vallantom na čelu, ki je Štefana Domeja že po drugem stavku jasno opozoril na to, da v Kmetij-

20-letnica Ortstafelsturma: smo se iz tega kaj naučili?

Čas: ponedeljek,
12. oktobra 1992,
ob 20. uri

Kraj: Modestov dom
Celovec

PODIJSKA DISKUSIJA NT

Vsi prisrčno vabljeni!

Med drugimi bodo
diskutirali:

deželni glavar
dr. Christoph Zernatto

predsednik NSKS
dr. Matevž Grilc

Anton Vilanek,
nekdANJI Ortstafelstürmer

univ. prof. dr. Karl
Stuhlpfarrer
(institut za novejšo
zgodovino, Dunaj)

univ. doc. dr.
Manfred Novak
strokovnjak za javno pravo
(Dunaj)

Vodja diskusije:
ravn. dr. Reginald
Vospernik

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše Jože Wakounig

Septembra leta 1972, več ko sedemnajst let po podpisu avstrijske državne pogodbe, so na južnem Koroškem postavili prve uradne dvojezične krajevne napise. V 3. odstavku členu 7 ADP piše: „V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradišćanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebival-

stvom je slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu. V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini ali hrvaščini kakor v nemščini.“ Tako 3. odstavek členu 7 ADP. Kolikor toliko je uresničen le 2. odstavek, ki nam koroškimi Slovincem zagotavlja „sorazmerno število lastnih srednjih šol“. Leta 1957 so gimnazijo dali, že koj leto navrh, 22. septembra 1958, pa je deželni glavar Ferdinand Wedenig s podpisom razveljavil uredbo o obveznem dvojezičnem pouku iz leta 1945 (Tischlerjeva uredba); bil je to v resnici črni petek v zgodovini koroških Slovincem in dežele Koroške sploh.

KO JE JESENSKI VIHAR ODNESEL NAPISE

Septembrski dnevi iz leta 1972 so prinesli dvojezične napise. Takratni deželni glavar Hans Sima je skušal s temi napisi — sicer le okoli 200 namesto nekaj čez 800 — poplačati dolg iz leta 1955. Zakon o dvojezičnih napisih je sklenil dunajski državni zbor. V svoji kratkovidnosti pa vodilni politiki takratne opozicijske ÖVP niso spoznali, da nasprotovanje uresničitvi zakona o dvojezičnih krajevnih napisih — za Slovence je bilo to, kakor že povedano, veliko premalo, saj bi bilo pokrilo samo četrtno — ne bo prineslo dobrega njej in ne Avstriji. FPÖ je znala veliko uspešneje napeljati vodo na

svotvo je slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu. V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini ali hrvaščini kakor v nemščini.“ Tako 3. odstavek členu 7 ADP. Kolikor toliko je uresničen le 2. odstavek, ki nam koroškimi Slovincem zagotavlja „sorazmerno število lastnih srednjih šol“. Leta 1957 so gimnazijo dali, že koj leto navrh, 22. septembra 1958, pa je deželni glavar Ferdinand Wedenig s podpisom razveljavil uredbo o obveznem dvojezičnem pouku iz leta 1945 (Tischlerjeva uredba); bil je to v resnici črni petek v zgodovini koroških Slovincem in dežele Koroške sploh.

Pri občinskih volitvah marca 1973 je SPÖ utrpela bridke izgube. Grešnega kozla so našli v deželnem glavarju Simi. Majnika 1973 je postal Leopold Wagner njegov naslednik kot predsednik stranke, aprila 1974 pa kot deželni glavar. SPÖ je sicer nekaj časa pobirala uspehe s svojo nemško nacionalno politikom; danes pa jim uhajajo celo volivci iz lastne „reje“.

Marsikdo, ki je septembra in oktobra 1972 trgal dvojezične krajevne napise, danes misli drugače in obzaluje takratno početje. Je pa takrat cesta pokazala svojo moč, njena drhal je zmagala nad državnim redom. Začel se je nevaren razvoj. Kriva je tudi državna oblast, ker je klecnila. Ob razgrajanjih v nekdanji vzhodni Nemčiji se vsiljuje misel, da smo nekaj podobnega na Koroškem že doživeli pred 20 leti in da je treba zelo paziti, da se ne bi vnela žerjavica, ki morda le še tli nekje pod pepelom.

20 let po „Ortstafelsturmu“

Krajevni napisi

Po zakonu o dvojezičnih krajevnih napisih iz leta 1972 bi morale stati dvojezične table v 205 krajih. Pet let pozneje, po „Ortstafelsturmu“ in ugotavljanju manjšine, je zvezna vlada sklenila uredbo k zakonu o narodnih skupinah, po kateri naj bi bili dvojezični krajevni napisi samo še v 91 krajih. Danes, 15 let pozneje, pa tudi ta minimum ni izpolnjen v celoti. V nad 30 krajih še slejkoprej ni dvojezičnega krajevnega napisa.

Pripravil Janko Kulmesch

Edine občine, ki so uredbo v bistvu izpolnile, so Železna Kapla, Globasnica, Bistrica pri Pliberku in Sele; Sele s pridržkom, ker sta dve krajevni označbi („Sele-Fara“ in „Sele-Frajbah“) sporni. V ostalih občinah oz. krajih, ki so omenjene v uredbi, to ni tako.

Pri tem je potrebno razlikovati med pristojnostjo zvezne oz. deželne cestne uprave (če stoji tabla ob deželni ali zvezni cesti in naj označuje sklenjeno naselje) ter pristojnostjo občine (če je tabla ob občinski cesti). Ravno nekatere občine pa so se doslej branile, da bi dosledno uresničile 15 let staro uredbo. Očitno raje vidijo, da kraj nima imena, kot pa da bi bila njegova oznaka dvojezična.

Pozanimali smo se pri županin in vodjih slovenskih občinskih frakcij teh občin, zakaj še niso postavili dvojezičnih krajevnih tabel vsaj tam, kjer uredba to določuje, oz. kdaj jih mislijo postaviti.

BOROVLEJE

(dvojezičen krajevni napis bi morali imeti, pa ga nimajo: Poden, Brodi, Slovenji Plajberk in Strugarji)

Župan dr. Helmut Krainer:

Glede Podna, Slovenjega Plajberka in Brodi je pristojna Deželna cestna uprava. Še letos jeseni se bom tozadevno povezal z dv. sv. Hartliebom, ki je za to odgovoren pri Deželni cestni upravi. Vprašanje pa je, ali potrebujejo tudi Strugarji krajevni napis, ker ni sklenjeno naselje.

Mag. Peter Waldhauser: (Vollna skupnost)

Naša frakcija je v tej zadevi že večkrat stavila predlog, zadnjega leta 1988. Na osnovi tega je prišlo 25. 7. 1990 na občinskem uradu v Borovljah do obravnave, pri kateri so mdr. sodelovali Cestna uprava, župan dr. Krainer, Okrajno glavarstvo in varnostni organi. O tem obstaja tudi protokol. Soglasno je bilo sklenjeno, da se „priporočajo“ dvojezični krajevni napisi v Podnu, Slovenjem Plajberku in Brodeh. Postavi naj jih Cestna uprava, potem ko se je z njo povezal župan. Poleg tega naj bodo kažipot v te kraje dvojezični, mdr. tudi v Stugarju. Če občina do zime 1992 ne bo poskrbela za uresničitev tega dogovora, bom sam naročil napise, jih skupno z domačini postavil tja, kamor spadajo, račun pa poslal Občini.

BILČOVŠ

(dvojezični napis ima samo Bilčovš, nimajo pa ga: Potok, Kajzaze, Bilnjovs, Branča vas, Mala gora, Kovinče, Moščenica, Muškava, Spodnja vesca, Zgornja vesca, Podgrad, Gora, Želuče, Stranje, Velinja vas in Sodraževa)

Županja Stefanie Quantschnig:

Na to vprašanje ne dam odgovora. Nekaj bomo že naredili in upam, da bo to, kar bomo naredili, dobro.

Ingrid Zabltnik (EL):

Znano je, da smo že večkrat zahtevali dosledno dvojezičnost

15 let po zakonu o narodnih skupnostih:

niti restriktivnega

zakona niso docela izpolnili

od vseh krajevnih tabel pa do vseh napisov na javnih poslopih. Zelo grajam bivšega župana Ogrisa, ker kot župan, ki je za to pristojni organ, ni naredil tega, kar je na drugi strani kot tedanji podpredsednik ZSO, ki je vso to dvojezičnost zahtevala, tudi sam zahteval. V uredbi piše, da se mora povsod tam, kjer table že stojijo, uredba nujno upoštevati. Tem bolj neodgovorno je bilo, da so zadnji dan, preden je postala uredba pravomočna, vse krajevne table odstranili. Občina je očitno upala, da se bo na tak način lahko izognila svoji dolžnosti, dopolniti krajevne napise s slovenskimi oznakami.

ŽRELEC

(kraj Radiše, Tuče, Dvorec in Kozje imajo napis, nimajo pa ga Verovce, Rute in Lipica)

Ludvik Ogris

(slovenski občinski odbornik SPÖ): Napisov ne moremo postaviti, ker v zakonu piše, da se tam, kjer doslej ni bilo krajevnih tabel, tudi v prihodnje ne postavijo. V krajih Verovce, Rute in Lipica jih prej ni bilo; to niso strnjena naselja, temveč vasi z raztresenimi hišami.

Župana Helmuta Woschitza

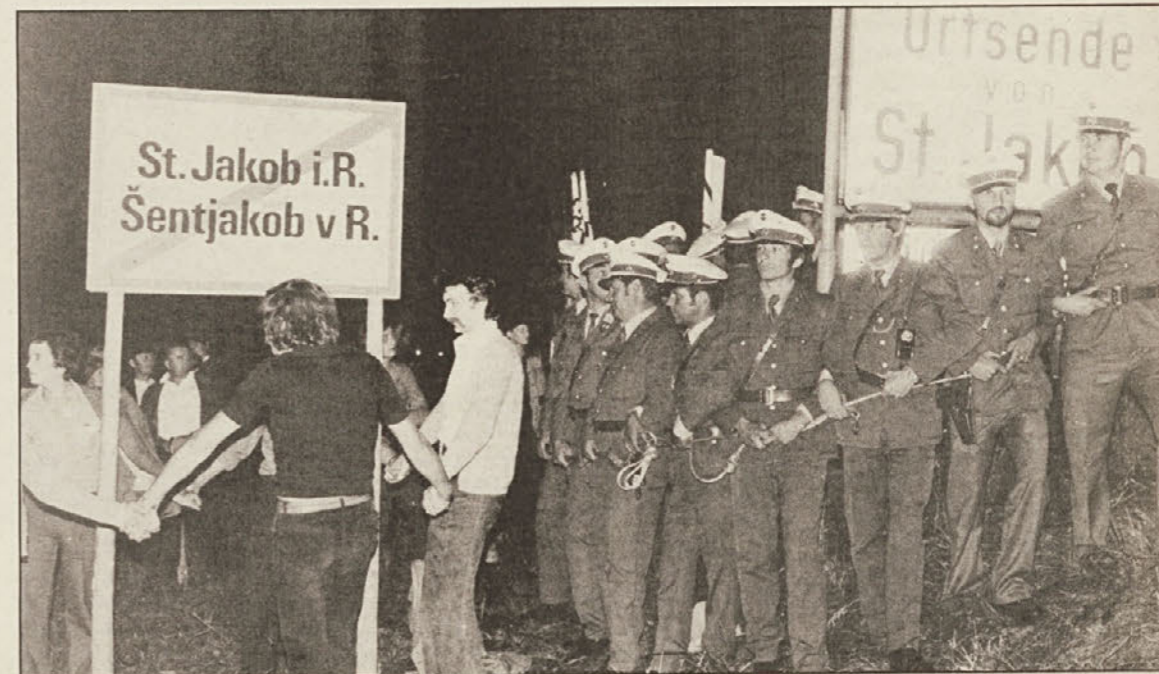
nismo dosegli, ker je na dopustu.

SUHA

(dvojezični krajevni napis bi morali imeti, pa ga nimajo: Pri Dravi, Breg, Sveto mesto, Gornja vas, Žvabek in Dolnja vas)

Župan Siegfried Skubl:

Cestna uprava nam je pisala, da bodo v Žvabeku, Dolnji vasi, Svetem mestu in Gornji vasi

Če Občina Borovlje do zime 1992 ne bo poskrbela za postavitev dvojezičnih napisov, bom jih sam naročil, jih skupno z domačimi postavil, račun pa poslal Občini.

mag. Peter Waldhauser

postavili dvojezične napise. V ostalih krajih ne vidim potrebe po takih napisih, doslej ni bilo in večina ljudi tega tudi ne želi.

Lenart Katz (EL):

Naša frakcija je v vsaki periodi večkrat zahtevala, da je potrebno postaviti dvojezične krajevne napise. ÖVP in SPÖ pa sta nase predloge vedno odklonili, mdr. „utemeljitivo“, da itak vsak ve,

kje so ti kraji. S svojo zahtevo po izpolnitvi uredbe ne bomo odnehali, ker če obstaja zakon, ga je potrebno tudi izpolniti.

BISTRICA PRI PLIBERKU

(dvojezični napis imajo Dolinčiče, Bistrica, Konovece, Suha, Dvor, Letina, Ponikva, Breška vas, Šmihel, Črgoviče, Podlbič, Podkraj in Kot, nimajo pa ga Rišberk in Rute)

Župan Janko Pajank:

Na Rutah ga sicer še ni, a ga bo potrebno postaviti tudi tam. Na Rižperku pa je samo ena hiša in še ta je prazna. Sicer pa vprašanje dvojezičnih napisov za nas ni tema, ki bi razburjala duhove.

Podžupan Jože Partl (EL):

Po mojem je vprašanje krajevnih napisov v naši občini v bistvu urejeno. Imamo tudi precej dvojezičnih kažipotov. Na Rižperku je samo ena hiša, na Rute pa bi kazalo napraviti tudi dvojezični kažipot.

PLIBERK

(dvojezični napis imajo Dob, Nonča vas, Komelj, Blato, Replje, Vogrče, Rinkole in Čirkovče, nimajo pa ga Vidra vas, Dobrova, Brege in Rute)

Župan mag. Raimund Grilc:

Sem za to, da se izpolni uredba in da se postavijo dvojezični napisi tam, kjer še manjkajo. Na naslednji seji odbora za cestne zadeve bom dal to vprašanje na dnevni red. Nato bo o tem razpravljala občinska svet. Na Rutah sicer ni krajevne table, vendar jo bomo postavili, ker to zahtevajo domačini.

Mestni svet. Fric Kumer:

EL je bila edina, ki je dosledno zagovarjala dvojezično topografijo v občini. Dejstvo je tudi, da v celi nekdanji libuški občini ni niti enega dvojezičnega napisa. Zato bo tudi glede teh krajev potrebno najti pravično rešitev.

stranki so to preprečile in tako je prišlo že leta 1965 do samostojne kandidature koroških Slovencev. Listo je vodil Mirko Kumer Črčej st. Za Ljudsko stranko je bila ta politična linija v naslednjih letih usodna in stranka ni pridobila na pozicijah, ampak jih je izgubljala. Organizacijski center „Ortstafelsturma“ je bila Kmetijska zbornica v Celovcu, iz česar je razvidno, da je bila prav Ljudska stranka glavni pobudnik pogroma na dvojezične napise.

Kako si osebno spremljal lov na dvojezične krajevne napise?

V času pogroma na dvojezične napise sem stanoval z družino v osrčju Podjune, v Sinči vasi. Skupno z ženo sva se vsak večer vozila po podjunskih vaseh in opazovala zaslepljene in podivjane ljudi, ki so trgali dvojezične napise. Prišli so v avtomobilskih kolonah, se ustavili pred napisi in jih izruvali, skoraj bi rekel pod nadzorstvom „žandarmarije“, ki je bila povsod prisotna, vendar nikjer ni posredovala. Veliko jih je bilo v „koroških gvantih“ in večkrat se je zgodilo, da so trgali dvojezične napise ob petju koroške himne. Ljudje, ki so trgali napise, so mi bili v veliki meri znani, celo eden mojih sosedov je bil med glavnimi organizatorji.

Spomnim se, kako je svojim otrokom prepovedal, da se družijo z najinimi. Otroci so bili takrat stari dve do tri leta. Seveda niso razumeli, zakaj ne bi smeli biti prijatelji. Spomnim se tudi primera v Šmihelu, ko se me nekateri spoznali in me hoteli fizično napasti; v temi pa so začeli nekateri dvomiti, če sem res Matevž Grilc. Do fizičnega napada potem ni prišlo.

Politično ozračje je bilo takrat na vrelišču. Dve leti prej so potekale napisne akcije za dvojezične napise, začela se je cela vrsta procesov proti slovenskim aktivistom. Nato je sledil pogrom na dvojezične napise. Nihče od tistih, ki so s trganjem napisov jasno kršili avstrijske zakone, ni bil obtožen, kaj šele obsojen.

Kdo so bili po tvojem mnenju glavni organizatorji tega pogroma? Kakšno vlogo so igrale politične stranke?

Glavno vlogo je takrat igrala koroška Ljudska stranka, ki je po padcu inž. Truppeja ubrala povsem nemškonalistično pot in pričakovala večji politični vpliv na Koroškem. Začetek te politike je bil že leta 1965, ko je prišlo do spora med NSKS in ÖVP. Na izglednem mestu na listi koroške ÖVP bi moral takrat kandidirati zaveden Slovenec dr. Marko Dumpelnik. Nacionalistične sile v Ljudski

Je politično vodstvo koroških Slovencev podpiralo tedanjega deželnega glavarja Sima oz. njegov zakon o dvojezičnih napisih?

Politično vodstvo koroških Slovencev tega zakona ni podpiralo, ampak so ga koroški Slovenci dosledno odklanjali. Zakon namreč ni upošteval teritorialnega principa, tudi ne teritorialnih enot, ampak je predvideval dvojezične napise v tistih vaseh, v katerih je leta 1971 pri ljudskem štetju izjavilo več kot 20 % prebivalstva, da uporablja slovenščino kot občevelni jezik. Tako so bili v bistvu izvzeti vsi centri južne Koroške in le manjše in bolj nepomembne vasi naj bi dobile dvojezične napise. Teoretično naj bi jih bilo 205, dejansko seveda mnogo manj. Deželni glavar Sima je bil zato deležen napadov s strani koroških Slovencev, ki so zagovarjali tudi stališče, da dvojezična topografija ne vsebuje le krajevnih napisov in kažipotov, ampak tudi napise na javnih poslopih itd.

Zakaj sta bila tedanji deželni glavar Sima in zvezni kancler Kreisky pripravljena skleniti zakon o dvojezičnih napisih?

Dvojezični topografski napisi so del člena 7 Avstrijske državne pogodbe iz leta 1955. Koroški Slovenci so od leta 1970 naprej množično zahtevali dvojezične krajevne napise in tudi mednarodna javnost je postala pozorna. V ta čas pa spada mdr. začetek razvoja regije Alpe-Jadrana, ki jo je gnl takratni deželni glavar Sima. V Sloveniji je bil takrat ministrski predsednik Kavčič, ki se je očividno z deželnim glavarjem Simo domenil za tak zakon. Slovenija je bila na stališču, da je potrebno na področju topografije nekaj ukreniti — vsaj korak. Sima pa se je, kot mi je znano, takrat pogovarjal tudi s koroškim Heimatdienstom, ki je na tako rešitev pristal. Politika tedanjega Heimatdiensta

je bila skoraj istovetna z narodnostno politiko Svobodnjaške stranke. Zato sta očividno Sima in Kreisky ocenila, da parlament tak zakon lahko sklene in da na Koroškem ne bo večjih razburjenj. Nista pa računala s politično računico Ljudske stranke.

Kako so reagirali na „Ortstafelsturm“ koroški Slovenci? So bile slovenske organizacije nanj pripravljene?

Na „Ortstafelsturm“ slovenske organizacije niso bile pripravljene. Organizacije so zakon odklanjale in se zato niso mogle zanj zavzemati. Iz pravkar navedenih vzrokov pa tudi koroški Slovenci takrat niso pričakovali tako množičnih pogromov, ker so vedeli, da je na zakon pristal tudi koroški Heimatdienst. Koroški Slovenci so bili torej v neprijetni dilemi, iz katere takrat niso našli poti. Ko je zvezna vlada zakon sstirala in ustanovila tako imenovano „Ortstafelkommission“, se koroški Slovenci te komisije iz protesta niso udeležili. Gledano nazaj to ni bila politično pravilna odločitev. Kljub temu pa je prišlo potem do kontaktnega komiteja med avstrijsko vlado in slovenskimi organizacijami, ki je bila organiza-

cijsko najboljša oblika pogovorov, saj so se koroški Slovenci neposredno pogovarjali z odgovornimi v avstrijski vladi.

Lov na dvojezične napise je bil neposreden povod za ugotavljanje manjšine 1976, kateremu je sledil zakon o narodnih skupnostih. Zakaj je Kreisky kapituliral?

Jasno je bilo v naslednjih letih, da bo potrebno najti nov zakon. Do leta 1976 so se odvijali zelo intenzivni pogovori, nazadnje v tako imenovani ekspertni komisiji, v kateri so bili zastopniki zvezne vlade, koroške deželne vlade

Prosim, pustite dogodke pred 20 leti pri miru. Mislimo raje na bodočnost. Takrat so nas v te dogodke „teatrali“, nato pa smo stali tu kot norci.

Vitus Jesse, bivši škocijanski župan in Ortstafelstürmer, v telefonatu z NT

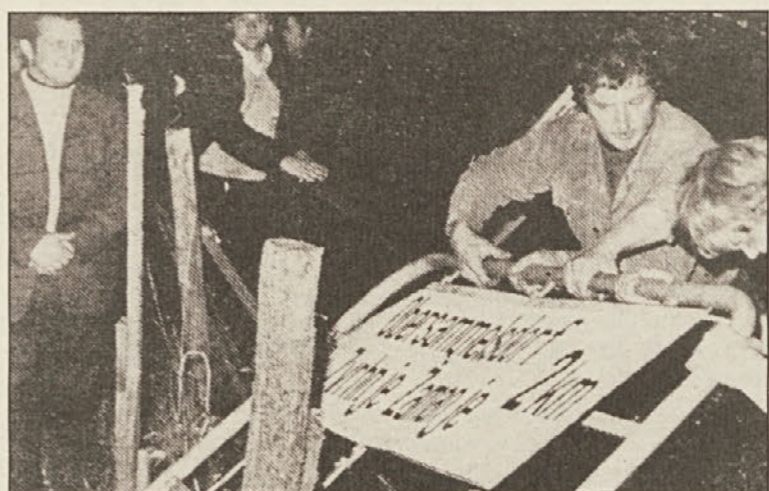

DR. MATEVŽ GRILC:

„Na Ortstafelsturm Slovenci nismo bili pripravljene“

Predsednik Narodnega sveta dr. Grilc o ozadnjih Ortstafelsturmu, zakaj Slovenci nanj niso bili pripravljene, in o „rojstvu“ Zakona narodnih skupnostih.

Pogovor je vodil Janko Kulmesch

vseh političnih strank in NSKS ter ZSO. V zadnji fazi so bili pogovori zelo uspešni. Na vseh področjih, ki so bile takrat tema razgovorov (kot npr. topografija in uradni jezik), je prišlo do kompromisov.

10. maja 1976 smo bili pred tem, da pogovore uspešno zaključimo. Pozno zvečer pa je takratni vodja avstrijske ustavne službe, poznejši zunanji minister dr. Pahr, povedal, da vlada ne vzdrži več pritiska s strani nemškonalistične Koroške. Ta je zahtevala ugotavljanje manjšine kot predpogoj vsake zakonske rešitve. Tako so se pogovori razbili.

Že 7. julija 1976 je bil sprejet zakon o narodnih skupinah, ki še danes velja in ki ga Slovenci slejkoprej v celoti odklanjamo. V tem času pa se je izkazal zvezni kancler Kreisky kot zelo načelnen in omahljiv politik. V končni fazi je docela klonil pred koroškim nemškim nacionalizmom.

Pred ljudskim štetjem posebne vrste, ki je bilo 14. novembra 1976, je namreč vabil dr. Pahr predsednika ZSO dr. Francija Zwittra in mene v Videm, torej v Italijo, na razgovor. Povedal nama je mnenje kanclerja Kreiskega, naj koroški Slovenci bojkotirajo ljudsko štetje. Če jih bodo naštel manj kot 8000, bo to uspeh. Kreisky naj bi nato povedal javnosti, predvsem pa koroškim nemškonalističnim krogom, da je želel ustreči njihovi želji, da pa se Slovenci ne pustijo prešteti in da je zato rezultat ljudskega štetja neuporaben.

Koroški Slovenci smo 14. novembra 1976 docela bojkotirali ljudsko štetje. Sedaj pa je bil na potezi kancler Kreisky, da izpolni svojo obljubo. Vendar so koroške stranke vztrajale na tem, da se upošteva rezultat ljudskega štetja iz leta 1976. Izumile so vse mogoče matematične formule in hotele dokazati, da je ljudsko štetje le uporabno. Docela je kapituliral kancler Kreisky februarja 1977, ko je po daljšem razgovoru oddal popolnoma vajeti iz rok in povedal, naj se stranke na Koroškem zedinijo. Tako pa je bila seveda katastrofa popolna, saj je maja 1977 predlagal koroški Heimatdienst v dogovoru z FPÖ sedaj veljavne uredbe k zakonu o narodnih skupinah. Takoj so pristali na ta predlog socialisti, potem pa tudi Ljudska stranka. Tako je prišlo do tega, da lahko koroški Slovenci uporabljamo uradni jezik le na približno tretjini tistega ozemlja, kjer živimo, in so topografski napisi raztreseni približno le na eni šestini dvojezičnega ozemlja. Sodni okraji, kjer velja dvojezičnost, zajamejo le zelo majhen del našega ozemlja.

Kako so reagirali na to kapitulacijo koroški Slovenci?

Osebno sem prepričan, da je bila avstrijska politika do konca 80. let namerno asimilacijska. Koroške Slovence so imeli za nekaj nepotrebne, kar dela težave in moti tudi mednarodne odnose Avstrije. Simptomatično je bilo vedno stališče deželnega glavarja Wagnerja: če je bil govor o manjšinskem vprašanju, je vedno rekel, da se bo to vprašanje rešilo samo z asimilacijo in da mu zato ni potrebno posvečati posebne pozornosti.

(Dalje na strani 14)

Grilc: 10. oktober ne bi smel postati deželni praznik!

„Neosporavano zgodovinsko dejstvo je, da so leta 1920 prav koroški Slovenci soodločili plebiscit v prid Avstrije. Vsa praznovanja po letu 1920 pa so postavila to zgodovinsko dejstvo na glavo, saj je predstavljal 10. oktober na Koroškem „praznik“ zmage večinskega naroda nad koroškimi Slovenci. Nadaljnja vsebina tega „praznika“ je bilo nasprotstvo do sosednje države.

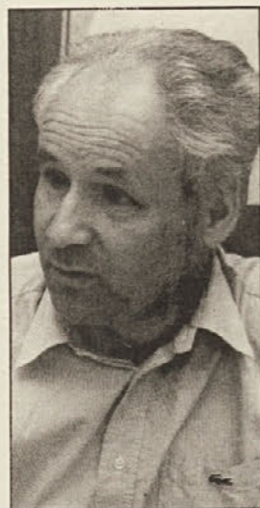
Nobenih znakov ni, da bi zdaj 10. oktober dobil drugačno vsebino, in se zato resno bojim, da bi bil 10. oktober kot deželni praznik vsako leto povod za dokazovanje nestrpnosti in narodne mrznje proti koroškim Slovincem ter ustvarjanja konfliktov s sosednjo državo. Zato 10. oktober ne bi smel postati koroški deželni praznik.

Opozoriti pa je potrebno tudi na integracijski proces v Evropi. Dejstvo je, da postajajo državne meje vedno bolj nepomembne. Čez leta bosta tako Avstrija kot verjetno tudi Slovenija članici Evropske gospodarske skupnosti in meddržavne meje bodo le še administrativnega značaja, brez ločevalne vsebine.

Zato je tudi anahronizem danes zahtevati deželni praznik in s tem povečevati državne meje in ločevanje med državami — v času, ko se Evropa razvija ravno v nasprotno smer.“ Tako predsednik NSKS.

ANTON VILANEK:

1972 Ortstafelstürmer, danes velik prijatelj Slovencev

Zakaj je postal Ortstafelstürmer in zakaj se je spreobrnil iz Savla v Pavla, lahko berete v naslednjih odstavkih.

Pripravil Janko Kulmesch

Rodil sem se leta 1945 v Špitalu ob Dravi. Mama je bila nemškega pokolenja, oče je Slovenec, doma iz bližine Vernberka, in se je šele v šoli učil nemščine.

Kot otrok tega seveda nisem vedel. Spominjam pa se, kako so v soseščini in v šoli večkrat govorili: „Alles, was unter Klagenfurt liegt, ist ein Gesindel. Dieses gehört abgeschoben — über die Karawanken, zum Tito.“

Svoj prvi redni stik s koroškimi Slovenci sem imel na Dunaju. V založbi za univerzitetne skripte sem spoznal Toneja Riegelnika (doma iz Klopinja), dr. Lekša Kassla in dipl. inž. Franca Konciljo — absolvente Slovenske gimnazije.

Slišal sem jih, kako so se med seboj pogovarjali v svoji materinščini in videl sem, kako so v založbi tiskali slovenske letake za Koroško.

Vse to me tedaj ni motilo. Nasprotno: če ne bi bilo Toneja Riegelnika, bi tudi ne našel — leta 1969 — na južnem Koroškem svoje druge domovine. V Klopincu sem namreč spoznal svojo ženo.

Aktivno sem se začel zanimati za koroške narodnostne probleme tik pred Ortstafelsturmom. Name so vplivali ljudje iz Klopinja ter okolice — sosedje in sorodniki moje žene. Začel sem zagovarjati radikalna stališča proti Sloven-

cem. Podlago za to pa sem dobil že kot otrok v šoli in špitalski družbi. Poleg tega nisem imel pravega odnosa do zgodovine, pa tudi znanja o koroških Slovencih ne.

Odločilne so bile zame trditve, da je zakon o dvojezičnih napisih „diktat“. Bil sem prepričan, da se je potrebno boriti proti mladi, „ekstremistični“ slovenski inteligenci. Posebej smo sovražili Warascha.

Nekoč so mi nekateri sosede rekli: „Proti večeru se srečamo v Škocijanu pri gostilni Rabl.“ Prišel sem tja in videl, kako so naenkrat začeli prihajati z vseh strani. Bilo nas je od petdeset do sto, sam pa sem bil na čelu kolone. Prvo tablo smo demontirali v Št. Vidu v Podjuni. Nisem imel občutka, da kdo iz ozadja vodi akcijo. Čutil sem se pa zelo močnega, ker nas je bilo veliko.

Potrebno pa je še mnogo podrobnega informacijskega dela, v pozitivnem evropskem duhu, da bodo ljudje spoznali: vsaka narodna skupnost predstavlja obogatitev! In da je potrebno upoštevati njen jezik, kulturo — ter tudi njene krajevne napise!

Anton Vilanek

Svitati se mi je začelo 1975/76. Tedaj sem že delal pri Upravni zvezi občin velikovškega okraja. V Globasnici sem službeno srečal družino Hudl, pd. Greinerjeve. Izvedel sem, kakšne krivice so se Slovincem že dogajale, in se začel zavedati, da so morali tudi Slovenci mnogo pretrpeti. V moji notranjosti je prišlo do pravega pretresa in začel sem dojemati, da bom moral svoj odnos do Slovencev temeljito spremeniti.

Pri tem mi je na začetku pomagal določeni egoizem. Ko sem bil nekoč v pliberški kavarni Stöckl, sem slišal, kako je tedanji žitajski župan Posod dejal: „Pravzaprav smo mi norci. Če bi naučili svoje otroke slovensko, ne bi zasedali višjih službenih mest mladi slovenski ekstremisti.“ Mislil sem si, da ima neke prav. Zato sem tudi prijavil hčer k dvojezičnemu pouku. Danes govori dobro slovensko in se aktivno vključuje v slovensko dogajanje.

Danes obžalujem svoj nekdanji odnos do Slovencev, moji bivši znanci in sorodniki pa so zato precej razočarani. Dvakrat sem tudi že obiskoval slovenski tečaj. Potrebno pa je še mnogo podrobnega informacijskega dela, v pozitivnem evropskem duhu, da bodo ljudje spoznali: vsaka narodna skupnost predstavlja obogatitev!

In da je potrebno upoštevati njen jezik, kulturo — ter tudi njene krajevne napise!

Ljudsko štetje

Število Slovencev stagnira, Vindišarjev zmanjkuje

Pretekli teden smo objavili številke ljudskega štetja 1991, ne reč število slovensko govorečih prebivalcev Koroške. Zajeti so bili Slovenci, ne glede na to, ali imajo avstrijsko državljanstvo ali ne. Krat objavljamo tabelo, ki prikazuje odstotek slovensko govorečih avstrijskih državljanov v posameznih občinah leta 1991 in 1981 oz. skrajno število tistih, ki so vpisali, da govore slovensko ali „vindišarsko“ (in vindišarjev) na celotno prebivalstvo leta 1981, stolpca 4 oz. 8 pa spremenbo odstotka Slovencev in vindišarjev v primerjavi s številom Slovencev in vindišarjev leta 1981.

Seveda je ob vsaki analizi ljudskega štetja potrebno opozoriti, številke nujno ne odgovarjajo dejanskim razmeram, saj gotovo obstaja t. i. „vindišarski“ faktor, ki obvlada naš jezik, tega pa ne vidimo v statističnih podatkih. Številke kljub temu lahko služijo grobo merilo, saj kot pri nekaterih štetjih v preteklosti (kot očitno v primeru občin Štefan na Zilji) ni bilo niti enega Slovence ali vindišarja, tokrat pa so našli 23 Slovencev in 8 vindišarjev. Odkod so se vzeli?

Povod za skrb pa daje razvoj v občinah Škocijan, Bilčovs in Rožek, kjer so našli kar za tretjino oz. petino manj Slovencev kot zadnjič. Močno se je zmanjšalo število Slovencev še v Železni Kapli, Pliberku, Škocijanu in Šmarjeti v Rožu.

V občinah Pokrče, Otok, Čajna in Grabštanj pa končno skoraj ni več upanja za oživitev slovenskega življa. Ob koncu še zanimiva primerjava odstotka glasov za EL na občinskih volitvah z odstotkom slovensko govorečih prebivalcev. Če predpostavljamo, da so volilci EL izključno Slovenci (kar dejstvom povsem ne odgovarja), potem EL samo v Selah, Železni Kapli in Bilčovsu navedenja manj kot polovico Slovencev, v Borovljah in v Pliberku približno polovico, v drugih občinah, kjer kandidira, pa dve tretjini, ponekod celo nad 90 %.

Po drugi strani število vindišarjev močno nazaduje. Kaže, da se je nekaj manj kot tretjina vindišarjev iz leta 1981 tokrat opredelila za Slovence, tretjina za Nemce in samo nekaj več kot tretjina še vztraja pri „vindišarsčini“. Največ vindišarjev najdemo v Šmarjeti v Rožu, v Žitari vasi, Dobrli vasi in Škocijanu.

Najbolj slovenska občina so s 93 % slej ko prej Sele, večina je Slovencev še v Globasnici, kjer pa boli „izguba“ nad 200 vindišarjev. Sorazmerno močno je naraslo število Slovencev v občinah Galicija, Hodiše, Ruda, Grebinj, Podkloster in Djekše. Isto velja tudi za Velikovec, Dobro vas in Borovlje, toda v teh občinah je hkrati zmanjkalo več vindišarjev, kot so Slovenci pridobili. Posebej zanimiva pa je občina Štefan na Zilji. Leta 1981 tam ni bilo niti enega Slovence ali vindišarja, tokrat pa so našli 23 Slovencev in 8 vindišarjev. Odkod so se vzeli?

Povod za skrb pa daje razvoj v občinah Škocijan, Bilčovs in Rožek, kjer so našli kar za tretjino oz. petino manj Slovencev kot zadnjič. Močno se je zmanjšalo število Slovencev še v Železni Kapli, Pliberku, Škocijanu in Šmarjeti v Rožu.

V občinah Pokrče, Otok, Čajna in Grabštanj pa končno skoraj ni več upanja za oživitev slovenskega življa. Ob koncu še zanimiva primerjava odstotka glasov za EL na občinskih volitvah z odstotkom slovensko govorečih prebivalcev. Če predpostavljamo, da so volilci EL izključno Slovenci (kar dejstvom povsem ne odgovarja), potem EL samo v Selah, Železni Kapli in Bilčovsu navedenja manj kot polovico Slovencev, v Borovljah in v Pliberku približno polovico, v drugih občinah, kjer kandidira, pa dve tretjini, ponekod celo nad 90 %.

mag. Rudi Vouk

Predsednik Kučan o slovenski etnologiji

Na sobotni slovesnosti ob 50. obletnici ustanovitve slovenskih brigad na republike in Ljubljani je predsednik republike Milan Kučan kot slavni slovenski govornik pred večstično govorno pogledu na zgodovinska obdobja slovenskega naroda in da si je ne bi privajati ali je uporabljati nikoli.

O Narodnoosvobodilnem boju je Kučan menil, da je to odločitev slovenskega naroda in da si je ne bi privajati ali je uporabljati nikoli.

etnologija zoper nikogar. Glede na izkazanost slovenske družbe zaradi njenih in povojnih dogodkov je Kučan postavil v ospredje spravo in hkrati dal premislek, ali ne bi Slovenci v novih okoliščinah zmogli odločitve tudi o etnologiji, nasploh pa je Slovenec bodril k novemu upanju in upanju. Spominske slovesnosti so se začele tudi zastopniki slovenskih organizacij na Koroškem in v Furlaniji pripravljati. V okviru slovesnosti je bila pripravljena tudi razstava o zvezi zaveznikov letalcev med Slovenci in Slovencem.

	Slovenci				Slovenci + Vindišarji skupno			
			sprememba v %				sprememba v %	
	1991	1981	na celotno	na št. S.	1991	1981	na celotno	na št. S. + V.
	%	%	preb.	1981	%	%	preb.	1981
Sele	93,1	91,9	+ 1,2	- 4,6	93,2	95,0	- 1,8	- 7,6
Globasnica	51,0	51,6	- 0,6	- 2,6	51,7	64,7	- 13,0	- 21,2
Bistrica / Pliberk	44,2				44,6			
Železna Kapla	40,4	42,7	- 2,3	- 18,3	41,7	44,6	- 2,9	- 19,2
Pliberk	38,0				39,5			
Pliberk + Bistrica / Pliberk	40,0	44,2	- 4,2	- 10,1	41,1	49,0	- 7,9	- 16,6
Bilčovs	29,7	39,1	- 9,4	- 19,2	32,6	43,2	- 10,6	- 19,8
Žitara vas	19,4	19,3	+ 0,1	- 1,2	26,3	27,7	- 1,4	- 7,1
Št. Jakob	18,9	19,7	- 0,8	- 2,2	20,7	23,4	- 2,7	- 10,0
Škocijan	14,6	18,4	- 3,8	- 16,1	16,3	19,8	- 3,5	- 13,2
Suha	13,9	13,8	+ 0,1	+ 1,7	16,3	15,7	+ 0,6	+ 5,0
Bistrica v Rožu	13,1	15,8	- 2,7	- 14,0	13,1	15,8	- 2,7	- 13,7
Djekše	11,1	8,0	+ 3,1	+ 20,5	14,0	13,9	+ 0,1	- 12,4
Šmarjeta	11,0	13,8	- 2,6	- 14,2	18,3	26,7	- 8,4	- 27,1
Hodiše	10,5	8,7	+ 1,8	+ 23,9	10,6	9,8	+ 0,8	+ 12,1
Dobro vas	10,4	9,5	+ 0,9	+ 15,0	12,3	15,0	- 3,7	- 14,0
Galicija	9,6	7,8	+ 1,8	+ 30,2	10,7	8,1	+ 2,6	+ 38,8
Borovlje	9,3	8,6	+ 0,7	+ 5,2	10,0	11,2	- 1,2	- 13,2
Kotmara vas	8,3	8,4	- 0,1	+ 5,7	8,6	9,6	- 1,0	- 5,0
Rožek	7,7	10,6	- 2,9	- 22,1	7,7	11,8	- 4,1	- 30,2
Straja vas	7,6				7,6			
Straja vas + Bistrica / Zilja	7,0	6,8	+ 0,2	+ 2,9	7,8	8,7	- 0,9	- 10,5
Škociče	7,3	12,4	- 5,1	- 35,4	7,8	15,6	- 7,8	- 46,2
Bistrica / Zilja	6,4				8,2			
Bekštanj	6,4	6,7	- 0,3	- 0,2	6,5	6,9	- 0,4	- 1,4
Ruda	5,5	4,7	+ 0,8	+ 22,4	5,7	4,7	+ 1,0	+ 23,4
Žrelec	4,8	4,8	0,0	+ 13,3	5,1	6,6	- 1,5	- 12,8
Žihpolje	4,4	3,9	+ 0,5	+ 32,1	4,8	4,4	+ 0,4	+ 24,6
Vrba	3,8	4,2	- 0,4	- 3,3	3,9	4,6	- 0,7	- 9,3
Velikovec	2,7	2,2	+ 0,5	+ 26,7	2,7	3,2	- 0,5	- 11,5
Grebinj	2,2	1,3	+ 0,9	+ 64,9	2,2	1,9	+ 0,3	+ 15,5
Podkloster	2,1	1,5	+ 0,6	+ 38,8	2,1	1,6	+ 0,5	+ 36,3
Otok	1,6	1,5	+ 0,1	+ 13,3	1,6	1,7	- 0,1	0,0
Celovec	1,4	1,1	+ 0,3	+ 29,0	1,4	1,1	+ 0,3	+ 24,4
Štefan n. Z.	1,3	0,0	+ 1,3	+ 100,0	1,7	0,0	+ 1,7	+ 100,0
Vernberk	1,2	1,0	+ 0,2	+ 47,2	1,2	1,0	+ 0,2	+ 39,5
Šmohor / Prešeško jezero	0,9	0,7	+ 0,2	+ 25,0	1,0	0,8	+ 0,2	+ 16,9
Pokrče	0,9	1,4	- 0,5	- 25,0	0,9	2,6	- 1,7	- 59,3
Čajna	0,5	0,5	0,0	+ 20,0	0,7	1,2	- 0,5	- 38,5
Beljak	0,3	0,2	+ 0,1	+ 70,3	0,3	0,2	+ 0,1	+ 63,2
Grabštanj	0,2	0,3	- 0,1	- 28,6	0,2	0,6	- 0,4	- 66,7
Dvojezično ozemlje	10,2	12,0	- 1,8	- 4,4	10,9	13,1	- 2,2	- 13,1
+ Celovec / Beljak	5,3	5,6	- 0,3	- 1,3	5,6	6,4	- 0,8	- 10,0
Koroška	2,6	2,7	-0,1	- 1,0	2,8	3,1	-0,3	-9,6

Št. Jakob v Rožu

M. Böhm se je od nas poslovila

V nedeljo, dne 14. septembra 1992, je končala zemeljsko trpljenje in tiho odšla od nas gospa Mici Böhm.

Rajna Mici se je rodila 16. novembra 1909 v Kotu pri Št. Jakobu v Rožu. Že kot mlado dekle si je morala služiti kruh na raznih kmetijah, kjer je od ranega jutra do pozne noči težko delala. Pozneje je živela pri svoji prijateljici Mojci Daxkobler v Veliki vasi. Rajna Mici je bila med vojno kot pomožna moč nameščena na Pošti v Št. Jakobu. Že rajna Mojci je bila pismonošinja in Mici jo je med dopusti in med boleznijo nadomeščala. Tudi to delo je bilo zelo naporno, ker so takrat pošto raznašali brez kakršnegakoli prevoznega sredstva — torej vse peš, in to pri vsakem vremenu.

Rada se spominjam rajne Mici — bila je vedno prijazna in rada se je smejala in pošalila. Ko je Mojci Daxkobler zbolela za rakom, ji je Mici nesebično stregla do smrti. Mici je podedovala od Mojce hišico, kjer je prebivala, dokler je mogla še skrbeti sama zase. Rajna Mici je bila tudi dolga leta duša našega župnišča in desetletja zvesta raznašalka Mohorjevih knjig, za kar ji velja posebna zahvala. Ker je bolehal na srcu, ni mogla več živeti sama v kajžici; zato se je preselila v Zavod šolskih sester v Št. Peter pri Št. Jakobu, kjer so jo šolske sestre z ljubeznijo oskrbovale do zadnjega trenutka.

V torek, dne 15. septembra 1992, smo rajno Mici spremljali

na njeni zadnji poti na pokopališče v Št. Jakobu.

Da je bila med prebivalstvom zelo priljubljena, o tem je pričal njen pogreb.

Pogrebno sv. mašo je opravil gospod župnik Jurij Buch ob somaševanju duhovnikov Stanka Trappa, Matevža Nageleta in patra Tončka iz Podgorij. Draga Mici, mirno počivaj v domači zemlji, katero si tako ljubila. Sestrí Anči z družino in nečaku Jokiju z družino izrekamo naše iskreno sožalje!

Mi.

Drveša vas: Umrla Angela Wogl

Pred nedavnim je bil v Pliberku pogreb Angele Wogl. Rajna — umrla je v 76. letu starosti — je prihajala iz Lesjakove družine v Libučah. Leta 1940 se je poročila s Francem Čamarjem, ki pa je v zadnjih dneh vojne padel. Iz zakona je izhajal sin Francej, vendar je na žalost tudi ta že med rajnimi. L. 1986 se je smrtno ponesrečil. Njegova mama Angela se je 1954 še enkrat poročila, in sicer z dolgoletnim ravnateljem libuške ljudske šole, Alojzem Woglom. Na tem mestu izrekamo vdovcu Alojzu, sinu Güntherju ter Lesjakovim iz Libuč naše iskreno sožalje.

—Kuj—

ČESTITAMO

Te dni praznuje 60. rojstni dan in god **Mihej Hribnik** iz Metlove. Ob okroglem prazniku mu iskreno čestitamo!

Osebni praznik praznuje tudi **Sigi Piček** iz Semislavč. Vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva! Čestitkam se pridružuje tudi Društvo upokojencev Št. Jakob.

Na sončnih Radišah sta stopila pred poročni oltar **Marica** in **Folti Thaler**. Novoporočenima iskreno čestitamo ter želimo mnogo sreče in medsebojnega razumevanja na skupni življenjski poti!

Prav tako na Radišah praznujeta 10-letnico poroke **Zalika** in **Rudi Wrulich**. Tudi njima iskreno čestitamo ter želimo še mnogo srečnih skupnih let!

Kar trije člani cerkvenega zbora Št. Jakob praznujejo te dni osebne praznike: **Marta**, **Marija** in **Mimi**. Ostali pevci iskreno čestitajo! Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo NT.

60. rojstni dan praznuje **Marija Mak** pri Gregeju v Selah na Kotu. Slavljenki iskreno čestitamo ter kličemo še na mnoga zdrava in srečna leta!

Člani Društva upokojencev Podjuna čestitajo za osebne praznike: **Mihiju Logarju** iz Prible vasi, **Mihiju Wutteju** iz Podgrada in **Tereziji Picej** iz Ža-

manj. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo NT.

84. rojstni dan obhaja **Alojzija Roschman** iz Senčnega kraja pri Pliberku. Ob tem visokem življenjskem prazniku ji iskreno čestitamo ter želimo trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva!

Prav tako 84. rojstni dan je slavil **Matevž Dovjak** v Borovljah. Tudi njemu iskreno čestitamo ter kličemo še na mnoga zdrava, srečna in zadovoljna leta!

V Selah praznujeta rojstni dan **Zofka Dovjak**, Hocova, na Kotu in **Helena Užnik** na Kotu. Obema želimo vse najboljše, zlasti še trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva!

44. rojstni dan praznuje **Matevž Cidej** iz Vogrč. Vse najboljše!

Na Obirskem slavi 70. rojstni dan **Justina Brumnik**. Slavljenki želimo mnogo zdravja in osebnega zadovoljstva!

Člani društva upokojencev Pliberk čestitajo za osebne praznike: preč. gospodu **Mateju Igercu** na Suhi, **Justi Štuk** in **Angeli Mlinar** na Blatu, **Justinu** in **Lipeju Koleniku** iz Čirkovč, **Justinu Perč** iz Rinkol, **Hanzeju Leitgebu** iz Konovec in **Francu Kuežniku** iz Doba. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo NT.

Pred poročni oltar sta stopila **Veronika** in **Pepi Lapuš** iz Podsinje vasi. Novoporočenima zakoncema iskreno čestitamo ter želimo mnogo medsebojnega razumevanja na skupni življenjski poti!

V nedeljo, 27. septembra, praznuje v Vudmatu pri Podravljah svoj 85. življenjski jubilej gospod **Franc Šimenc**, pd. Orenov oče. Slavljenku iskreno čestitamo in mu kličemo še na mnoga zdrava in zadovoljna leta! Čestitkam se pridružuje tudi vsi domači.

Tereziji Zaplotnik-Koren še enkrat iskreno čestitamo za 50. rojstni dan, in se vljudno opravičujemo za napako v pretekli številki!

Na Suhi je praznoval svoj 81. življenjski jubilej župnik **Matej Igerc**. Slavljenku iskreno čestitajo vsi farani, cerkveni zbor ter Enotna lista!

Veselo razpoloženje na radiškem žegnanju

Krasno jesensko vreme je minulo nedeljo privabilo mnogo domačinov in gostov na tradicionalno radiško žegnanje, katerega vsako leto pripravi domače Slovensko prosvetno društvo. Odkar na Radišah ni več gostilne, pripravijo člani društva za semenj po sveti maši družabno srečanje, pri katerem je letos za ples zaigral Trio Pavlič z Obirskega. Domačini so se s svojimi sorodniki v prijetni družbi razveselili odličnih jedi, katere so pripravile radiške žene. Po stari navadi pa je vesela družba prepevala do poznega popoldneva stare domače pesmi.

Na ta način uspeva radiškemu društvu, da utrjuje med domačini vaško skupnost. Pobude pa so vesele predvsem številne gospodinje, ki tako lahko povabijo svoje sorodnike na jed, ne da bi jim bilo potrebno kuhati.

FARNI PRAZNIK V BILČOVSU

Dekan P. Kassl praznoval 60-letnico

Minulo nedeljo je bilčovški župnik, dekan Poldej Kassl, praznoval v krogu svojih faranov lep življenjski praznik — 60. rojstni dan.

Velik farni praznik, katerega se je udeležilo presenetljivo veliko število faranov, so pripravili člani farnega sveta, z Ano Gasser na čelu. Slavje so s pesmijo olepšali domači mešani pevski zbor SPD „Bilka“ in pevci Sängerrunde. S pesmijo pa so slavljencu čestitali tudi mladi pevci iz Št. Jakoba, ki jih vodi Hanzi Sticker.

Ana Gasser je v svojem govoru poudarila, da je Poldej Kassl eden izmed tistih ljudi, ki so izredno sposobni in so mu zato poverjene številne naloge. Tako je bilčovški župnik še veroučitelj, od leta 1963 naprej pa je tudi zastopnik Slovencev pri škofu in škofijskih uradih. Poleg tega sodeluje v vrsti odborov. „Marsikdo vpraša gospoda dekana za nasvet, saj je ta vedno premišljen in spraven. Posebej gospoda dekana cenimo zaradi njegovega velikega talenta za pridige in že marsik-

Dekanu Kasslu so mdr. čestitale Ana Gasser, Lizi Kropivnik in županja Stefi Quantschnig (z desne).

Ob tej priložnosti so zastopniki domačih društev izrekli pri ljubljenemu dekanu besede priznanja in zahvale ter mu zaželeli, da bi se še dolgo veselil trdnega zdravja in da bi se še dolga leta dobro počutil kot dušni pastir v bilčovški fari. Županja Stefi Quantschnig je dejala, da dajo pridige župnika Kassla ljudem misliti, ker se mnogokrat dotakne tudi tem, ki so kočljive. Ker pa se vedno spet slišijo tudi odmevi na župnikove besede, je zaželela Poldeju Kasslu, da bi imel tudi on „debelo kožo“, da bi laže prenašal reakcije in včasih tudi kritike.

Ana Gasser, ki je bila odgovorna za odlično organizacijo farnega praznika, je sprva opisala življenjsko pot dekana. Poldej Kassl se je rodil 1. sept. 1932 v Štriholčah pri Velikovcu. Leta 1958 je bil posvečen za duhovnika. Kot mlad duhovnik je z vnemo in preudarnostjo začel svoje dušnopastirsko delo kot kaplan v Železni Kapli, v Šmihelu, v Dobrli vasi in v Št. Jakobu v Rožu. Leta 1968 je prevzel župnijo Bilčovs in že leta 1981 mu je bila poverjena velika in odgovorna naloga dekana boroveljske dekanije.

daj smo slišali kakšno resnico, ki jo je bilo potrebno jasno povedati; to pa stori tako, da ga ljudje razumejo, ne da bi bili užaljeni,” pravi Ana Gasser.

Številnim iskrenim čestitkam bilčovškemu župniku, dekanu Poldeju Kasslu, se pridružuje tudi uredništvo NT, ki želi vrlemu župniku vse najboljše.

Izredni občni zbor Kmetijske zbornice

70% škode, ki je nastala zaradi suše, naj se kmetom povrne

Na izrednem občnem zboru Kmetijske zbornice so zbornični svetniki vseh frakcij soglasno sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, da kmetje dobijo iz sklada za pomoč po katastrofah odškodnino za nastalo škodo zaradi letošnje suše.

Deželni glavar dr. Christof Zernatto je na izrednem občnem zboru dejal, da so koroški kmetje po prvi oceni utrpeli škodo v višini 1,2 milijarde šilingov. Zbornični svetniki zahtevajo, da dobijo kmetje 70 % odškodnine, to pa v primeru, da je nastala vsaj 30 % škoda, oziroma če ta znaša najmanj šil. 5000,—. Kmetom, katerih eksistenca je deloma ogrožena zaradi škode, ki jo je povzročila suša, pa naj bi Dežela določen procentualen delež odškodnine izplačala takoj, ko bodo preverili škodo.

Deželni glavar Zernatto je dejal, da naj bi sklad za pomoč po katastrofah izplačal 60 % odškodnine, ostalih 40 % pa bo predvidoma krila Dežela. Deloma bo deželna vlada vzela ta sredstva iz agrarnega proračuna, ostali del pa naj bi upoštevali v dodatnem proračunu. Za to bo predvidoma potrebnih 120 milijonov šilingov dodatnih finančnih sredstev.

O dodatnih ukrepih, ki jih je zahtevala Kmetijska zbornica za pomoč kmetom, bomo poročali v naslednji številki NT.

Slovenska gimnazija: Obisk mladih Lužiških Srbov

Dijake in profesorje Slovenske gimnazije že nekaj let vežejo prijateljski stiki z Lužiškimi Srbi. Trenutno je skupina mladih iz nekdanje Vzhodne Nemčije na obisku pri koroških Slovencih, kjer bivajo pri slovenskih družinah.

Na sporedu je bil obisk Slovenske gimnazije, kjer so se Lužiški Srbi za nekaj ur udeležili pouka in se srečali z dijaki naše gimnazije, ki so jih spoznali že lani, ko so bili pri njih na obisku. Srečanje sta organizirala prof. Hema Cesnovar in prof. Jože Wakounig. Mladinci so imeli v teh dneh priložnost, da so si ogledali kulturne spomenike Koroške in da so spoznali sistem koroškega dvojezičnega šolstva. V sredo, 23. sept., pa so obiskali tudi Narodni svet koroških Slovencev in so spoznali delovanje Mohorjeve družbe. Nazadnje pa je na sporedu še vožnja v Slovenijo, kjer si bodo mladi ogledali kulturne znamenitosti nove države. Namen takih srečanj je, da mladinci narodnih manjšin med seboj navežejo prijateljske stike in tako dobijo nove spodbude in ideje ter spoznavajo življenje drugih manjšinskih narodov.

Globasnica: župniščni gospodinji v slovo

V svojem rojstnem kraju, v Globasnici pri „Mariji v nebesa vzeti“, je v petek, 18. septembra 1992, zaključila svoje zemeljsko romanje ga. Marija Wutte, župniščna gospodinja iz Male vasi pri Globasnici.

Rajna se je rodila 9. 2. 1919 pri Kuncu v Mali vasi kot tretji od dvanajstih otrok. Tam je preživela svoja otroška leta ter obiskovala ljudsko šolo v Globasnici. Toda vojna je kruto posegla v družino; bratje so morali v vojsko, tako da je morala skupno s starši in sestrami poprijeti za delo na kmetiji. Po končani vojni vihri, iz katere so se vsi bratje srečno vrnili, je zapustila dom in šla kot župniščna gospodinja s teda-

njim globaškim župnikom, sedanjim kanonikom Schröerjem v Hohenfeld. Od tam jo je pot vodila v Tigring, Baldrams Dorf in h Gospi Sveti. Od leta 1959 do leta 1982 pa je gospodinjala častitemu gospodu Štefanu Mesnerju v Železni Kapli. Nato se je podala v župnišče v Žvabek k bratu Šimanu in sestri Ani ter tam nadaljevala svoje delo kot župniščna gospodinja, dokler je ni prejšnjo jesen bolezen priklenila na bolniško posteljo. Kljub vsej zdravniški skrbi in vzorni negi je v torek, 15. septembra, pri elizabetinkah v Celovcu za vedno zatisnila svoje blage oči. Na njeni zadnji zemeljski poti, ki jo je vodila nazaj domov v ljubljani

domači kraj, so jo v petek pospremil številni žalujoči, ki so prišli iz vseh krajev, kjer je rajna delala, da se ji zahvalijo za vse njene žrtve in dobroto.

Pogrebne obrede je ob asistenci številnih duhovnikov opravil brat rajne župnik Šimej Wutte, besede slovesa pa je spregovoril monsignor dekan Kristo Srienc, ki je med drugim dejal, da je rajna znala združiti v sebi lik Marije iz Betanije in Marte ter s temi načeli opravljala svoj ne vedno lahek poklic župniščne gospodinje.

Pesmi „Salve Regina“ in „Marija skoz življenje“ sta bili poslednji pozdrav rajni, kateri naj bo Vsemogočni bogat plačnik za vse dobro, kar je storila.

Pliberk:**Kje je ostala
obljubljena
dvojezičnost?**

To vprašanje si zastavljajo danes gotovo mnogi občani, ki so verjeli predvolilnim obljubam pliberških politikov, predvsem pa še današnjemu županu mag. Raimundu Grilcu, ki je obljubil dvojezičnega župana, za dvojezično občino Pliberk.

Letaki, ki jih pošilja občina Pliberk na gospodinjstva, so

Enojezično vabilo za dvojezično ljudsko šolo v Pliberku.

nekrat le še enojezični. Enaki letaki so bili v času skupne občine Pliberk/Bistrica še dvojezični. Ta teden pa so dobili občani vabilo na odprtje renovirane ljudske šole v Pliberku spet samo v nemščini, podpisano pa je sam župan mag. Raimund Grilc.

Občani se zaenkrat samo čudijo postopanju Občine in župana, ki je očitno pozabil, kar je obljubil v predvolilnem boju. Mestni svetnik ek. sv. Fric Kumer (EL) je dejal, da bo župana na naslednji občinski seji opozoril na nedoslednosti pri uporabi dvojezičnosti v javnosti. Kumer: „Priznati je potrebno, da je npr. odprtje jormaka bilo dosledno dvojezično, toda drugače župan očitno vedno bolj pozablja na svoje predvolilne obljube. Kar se tiče letakov Občine Pliberk, je na teh manj dvojezičnosti kot v prejšnjih letih“. Po izkušnjah zadnjih mesecev se mnogi občani že sprašujejo, ali je župan pozabil, kar je obljubil občanom v predvolilnem boju?

Kako bo potekalo odprtje renovirane ljudske šole v Pliberku (v nedeljo ob 10.00) še ni znano; na vsak način so bili letaki samo enojezični. Zakaj, pa bo gotovo mogoče izvedeti na odprtju samem.

Ljudsko glasovanje v Strpni vasi

Vaščani Strpne vasi bodo odločali ali bodo ostali pri Globasnici, ali bodo priključili Bistrici

Globaški občinski svet se je na svoji minuli seji soglasno izrekel za ljudsko povpraševanje v Strpni vasi, kjer je "Komite" zahteval glasovanje o priključitvi k občini Bistrica.

Pred 6 meseci je "Komite za priključitev Strpne vasi k občini Bistrica" vložil v globaškem občinskem svetu predlog za ljudsko povpraševanje o priključitvi vasi k občini Bistrica. Po poteku zakonskega roka je globaški občinski svet razpravljal o tem vprašanju.

Župan Albert Sadjak je predložil občinskemu odbornikom predlog, da bi komiteju napisali pismo, v katerem naj bi Občina Globasnica odklonila ljudsko povpraševanje. V pismu je bila navedena vrsta formalnih napak, ki jih je napravil "komite", ter zahteva, da Občina Globasnica na vsak način obdrži vsaj tisti del vasi, ki ga je imela že svojčas, ko je bila Strpna vas razdeljena na občine Bistrica, Dobrla vas in Globasnica.

Predloženo pismo je Franca Ambroscha (SP), ki je tudi govornik "Komiteja" tako razburilo, da je ostro napadel župana Sadjaka in mu očital, da mu manjka demokratičnega čuta. Po dolgi in izčrpn

diskusiji se je občinski svet z županom Albertom Sadjakom le izrekel za ljudsko povpraševanje o prihodnosti Strpne vasi. Kdaj bodo izvedli povpraševanje še ni jasno. Glasovanje bo samo v volilnem okrožju Strpna vas.

Če se bi Strpinčani z večino izrekli za priključitev k občini Bistrica, še dolgo ne bodo priključeni. V tem primeru se bi moral globaški občinski svet z večino izreči za odcepitev Strpne vasi.

Odcepitev pa bi imela tudi precejšnje posledice za globaško občino. Frakcijski vodja SP Robert Robnig je dejal, da bi občina izgubila 300 prebivalcev in s tem čez 1 mio. šilingov podpore od Dežele Koroške; ljudska šola pa bila zmanjšana od 9 na 6 razredov.

Podžupan Janez Hudl (EL) je menil, da o svoji prihodnosti lahko odločajo samo Strpinčani sami, temu mnenju pa se je pridružil tudi zastopnik VP Robert Erschen.

Strpna vas bo glasovala - tako odločil globaški občinski svet.

Globasnica išče novo vodstvo občinskega urada

Po odhodu doslejšnjega vodje občinskega urada Globašani iščejo novo vodstvo. Ker noben doslejšnjih nastavljenec ni bil pripravljen prevzeti te naloge, je Občina postavila hladilno napravo za mrhovino, kar bo gotovo posebej razveselilo kmete, saj so morali doslej voziti mrhovino in ostanke klanja v Celovec.

Soglasno je občinski svet sk

Selski kmetje se hočejo znebiti medveda**Zavarovalnica pripravljena plačati le eno tretjino škode**

Selski kmetje so se zaradi medveda srečali z zastopniki Koroške deželne vlade, Kmetijske zbornice, Skupnosti lovcev in izvedencem za divjačino.

Do zadovoljive rešitve ni prišlo, kajti zavarovalnica je pripravljena plačati selskim kmetom le eno tretjino nastale škode. Domačini pa se predvsem bojijo, da bi medved kdaj napadel tudi kakega človeka. Zato zahtevajo, da odgovorni poskrbijo, da odpeljejo medveda iz Sel.

Pobudo za tako srečanje je dal podžupan Nanti Olip, ki je v pogovoru z Našim tednikom orisal težave, ki jih imajo letos selski kmetje zaradi medveda. Nanti Olip je prepričan, da medved ni prišel sam v območje Košute, ampak da je bil "importiran", le da tega javne oblasti ne priznajo.

Normalno je, da izgine 2 - 4 % ovc, ki so na planini. V Selah pa jih je letos zmanjkalo skoraj polovico.

Zastopnik Kmetijske zbornice inž. Juri je v pogovoru s selskimi kmeti dejal, da ponavadi letno izgine 2 - 4 % ovc, ki so med letom na planini. Škoda v Selah pa po taki računici bistveno prekoračuje vse običajne meje.

Zato za selske kmete problematika ni rešena, če zavarovalnica plača samo eno tretjino nastale škode. V primeru, da odgovorni ne bodo poskrbeli za to, da bi odpeljali medveda na območje, ki je zanj dejansko primerno, bo

Selski medved je verjetno prišel iz kočevskih gozdov.

meni za marsikaterega kmeta eksistenčno vprašanje.

Argumentu zastopnika Deželne vlade mag. Brandstätterja, da je območje Košute za medveda primerno, ugovarja selski podžupan Nanti Olip z ugotovitvijo, da medved ne bi prihajal v dolino blizu hiš, če bi se v gorah Košute tako dobro počutil. Zato je razumljiva tudi bojazen domačinov, da bi medved lahko kdaj napadel tudi kakega človeka.

Tega pa se bojijo tudi turisti, je dejala v pogovoru z Našim tednikom Lizi Malle, ki ima v Selah gostilno. „Letos so turisti stalno telefonirali in spraševali, ali sploh lahko grejo na Košuto, ali je to preveč nevarno. Ker pa seveda nikomur ne moreš dati zagotovila, da medved ne bo napadel tudi človeka, smo imeli v tej sezoni bistveno manj turistov kot v prejšnjih letih,“ pravi Lizi Malle.

Zato domačini odločno zahtevajo, da Deželna vlada poskrbi, da medveda odpeljejo tja, kjer je zanj primerno in kjer ljudje niso v nevarnosti. Če pa se to ne bo zgodilo, je Nanti Olip mnenja, da se lahko pripeti, da bo nekdo od domačinov prijel za puško, če se bo medved spet kdaj približal kakšni hiši.

Heidi Stingler

Selski kmetje v pogovoru z zastopnikom Deželne vlade niso dosegli zadovoljive rešitve. Zahteva kmetov je jasna: medveda je potrebno odpeljati iz Sel!

Kmetje, ki imajo na planini svoje ovce, so imeli v tem letu že ogromno škode. Od 140 ovc, ki so jih kmetje dali na pašo na območje Košute, jih je pri štetju 16. julija manjkalo že 51. Nanti Olip pa računa, da bo letos zmanjkalo kmetom od 60 do 70 ovc.

Trenutno priznava Koroška skupnost lovcev primankljaj 18 ovc, za katere bo zavarovalnica kmetom plačala tudi škodo (za vsako ovco šil. 2.500.-, za jagnje pa šil. 1.200.-).

do številni kmetje v Selah primorani prenehati z ovcjerejo, kar pa je za marsikaterega kmeta eksistenčno vprašanje.

Podoben problem so imeli kmetje v Selah že leta 1964, ko je bil medved zadnjič v teh krajih. Takrat je kar 5 kmetov prenehalo z ovcjerejo, ker so imeli večjo škodo kakor korist.

Če medveda ne bodo odpeljali iz Sel, bodo številni kmetje morali prenehati z ovcjerejo, ker imajo več škode kot koristi. To pa po

Suha: otroški vrtec že jeseni 1992

Na minuli občinski seji na Suhi so soglasno sklenili gradnjo otroškega vrtca na Suhi. Otroci ga bodo verjetno lahko obiskovali že jeseni 1993.

Gradnja bo Občino stala 7,6 mio. šilingov, plačala pa ga bo v bistvu Dežela Koroška. Pri gradnji so občinski možje upoštevali predlog EL, naj bo vrtec načrtovan za dve skupini. Lenart Katz (EL): „Vrtec mora biti tako velik, da bo prostora tudi za dvojezično skupino. Če bo dovolj prijav, bomo lahko nastavili tudi dvojezično vrtnarico.“

Katz je tudi opozoril, da Urad zveznega kanclerja prevzame stroške za eno dvojezično vrtnarico. Za majhno občino kot je Suha, je to gotovo velikega pomena. Z gradnjo vrtca bodo pričeli na Suhi takoj.

Soglasno so občinski možje sprejeli tudi dodatni redni proračun za leto 1992 v višini 267.000,- šilingov. Ta denar bodo uporabili za različne projekte, mdr. 50.000,- šilingov za primankljaj za dom ostarelih v Velikovcu in 100.000,- šilingov za izgradnjo ceste Potoče - Invik. Ta denar pa so si na Suhi letos prihranili pozimi, ko ni bilo stroškov za pluzenje snega.

Bio - čistilne naprave ali kanalizacija?

Občina Suha je pristopila k Združenju odplak (Abwasser-verbund) Spodnji Labot. Ker je bil to le načelni sklep, so vse frakcije

glasovale za pristo; Lenart Katz je dal v premislek, če ne bi smiselno preveriti možnosti - čistilne naprave, ki so znane po najvišji. Katz: „Naša Občina je 15 km in naselja so zelo razpršena. Stroški za kanalizacijo bi bili preveliki.“

50.000,- šilingov bo Občina prispevala k izgradnji arske proge, ki pride v občini Labot, katere je župan doslej v predelavo šilingov bo Občina dala v pravo, s katero bo možno žiti alarm.

Do precejšnjih zapletov je prišlo ob koncu seje, ko je VP hotela poročati županu Skublju plačo kot občinskemu nastavljenju. SP in EL sta glasovala proti in sta imela isto število glasov (5 +2) kot VP, ker mandatari FP Herbert Skubl (županov nečak) po predpisih ni imel glasovati za svojega strica. S tem v zvezi se je razvila tudi razprava, kakšen delokrog sploh ima župan Skubl kot občinski nastavljenec.

predlogov EL v predalu

Lenart Katz je župana opozoril na dejstvo, da je EL vložila 9 predlogov, katere je župan doslej ni bil v predalu. Katz: „Če jih župan ne bo kmalu dal v predelavo s sameznim pododborom, se bomo pritožili na pristojnemu uradu Deželni vladi“.

Silvo Kumer

II. DEL

Koncerti celovškega Gallusa po Argentini

Bilo je več kot samo petje

• Tu živi danes okoli 30 mio. prebivalcev, od tega okoli 14,0 mio. samo v Buenos Airesu in njegovi okolici. Meri okoli 2,8 mio. km² in je torej več kot 30-krat večja od Avstrije, medtem ko tam živi le štirikrat več prebivalcev kot v naši državi. V Pampi se na velikanskih travnikih pase več kot 60,0 mio. glav govedov, ki ne potrebujejo hleva, ampak stalno živijo zunaj v naravi. Zato je meso zelo poceni in mi je slovenski tovarnar v Argentini gospod Herman Zupan ob obisku mimogrede povedal, da ima tudi on okoli 3000 krav, ki pa skoraj niso nič vredne, ker zanje ne dobiš nikakršnega denarja. Za 3000 krav potrebuje 10 paznikov in nič več. Kmečkoga življenja v našem smislu tam ne poznajo, ker lastniki kmetij ne živijo na podeželju, ampak v mestih in zanje delajo na neskončnih pašnikih le upravitelji, ki pa so slabo plačani. Pravi kmet — lastnik torej živi v mestnih centrih in ne pozna dosti svojih živali.

• Argentina je poleg mesa tudi velik izvoznik žita. Z nafto se skoraj docela oskrbuje sama. Narava nudi prebivalcem nekako vsega dovolj in Argentina bi lahko preživljala dva do trikrat več prebivalcev kot jih sedaj. Zato je argentinski predsednik predlagal ameriškemu predsedniku Bushu, da bi spustil v deželo tudi kakih dva milijona Rusov ali drugih prebivalcev iz Vzhodne Evrope, ki bi hoteli zapustiti svoje dežele, če jim zahodne države dajo za vsakega priseljenca 10.000 dolarjev. S tem bi se Argentina znebila velikega dela zunanjega dolga, ki znaša več kot 60,0 mia. dolarjev.

• Največje blagostanje je Argentina uživala v času po drugi svetovni vojni, ker je masovno izvažala meso in si je v tem času ustvarila mnogo denarnih rezerv. Vojaške diktature, še predvsem diktatura predsednika Perona, so vse rezerve zapravile ter skorumpirale državni aparat. Posledica vsega tega je bila inflacija v prejšnjih letih, ki je znašala tudi do 200 % mesečno, tako da ni bilo mogoče držati domačega denarja v žepu ali na koncih. Šele v zadnjih dveh letih je novi predsednik Menem začel s stabilizacijo in vezal argentinski peso

V prvem delu poročila o pevski turneji Gallusa po Argentini sem zapisal, da je bila ta turneja več kot petje. Bila je spoznavanje dežele in njenih prebivalcev ter predvsem življenja in usode Slovencev v Argentini. V prvem delu sem mehanično opisal potek in točke potovanja po tej oddaljeni deželi, v drugem delu pa bi bralce nekoliko поблиže seznanil z Argentino in njenimi prebivalci samimi.

na ameriški dolar v razmerju 1:1, tako da zdaj v Argentini lahko plačaš s pesom ali dolarjem, ki sta oba enako vredna. Stabilizacija je nekako uspela in tudi tamkajšnji Slovenci so prepričani, da bo šlo spet navgor. Na prebivalca je znašal brutosocialni produkt v prejšnjem letu 3000 dolarjev = 33.000 šil., za primerjavo v Sloveniji je ta številka 66.000,—, v Avstriji pa skoraj 200.000,— šilingov.

• Na zunaj so zelo vidne razlike med revnejšimi in bogatejšimi. Ceste so deloma v grozljivem stanju in na njih ni črt in ne drugih pripomočkov, ki bi olajšali vožnjo. Nenadoma se pojavijo globoke luknje in na cesti velja pravilo močnejšega, ki ne štiti pešca. Skoraj polovice avtomobilov, ki tam vozijo po cestah, v Avstriji ne bi pustili na cesto. Ker v velikanskem mestu odvažanje smeti ne deluje v redu in prebivalci vsepovsod mečejo stran odpadke, je seveda čistoča na cestah temu primerna. To seveda ne velja za vse mestne predele. Veliko je tudi vlomov, tako da imajo npr. skoraj vsi Slovenci v svojih hišah alarmne naprave.

• Torej je to dežela za mlade ljudi, ki bi radi nekaj tvegali, delali in si na malo nenavaden način s pridnostjo pridobili tudi dosti premoženja.

Slovenci v Argentini

• Slovenci so prišli v Argentino v dveh naselitvenih valovih. Prvi emigranti so prišli okoli leta 1930, in to predvsem iz Primorske, ki je takrat spadala pod Italijo. Bežali so pred takratnim fašizmom in deloma tudi zaradi ekonomske brezizglednosti. Po

vojna emigracija jih imenuje staroselce. Ker je Mussolini v Italiji ukinil vse slovenske šole, so ti ljudje prišli v Argentino s slabim ali nikakršnim znanjem knjižnega jezika; v glavnem so bili preprosti rokodelci. V Buenos Airesu so se le-ti začeli združevati in so si ustvarili tri kulturna središča. Danes živijo tam že v tretjem in četrtem rodu in njihovi otroci skoraj ne znajo več slovensko, a tudi odrasli se med sabo pogovarjajo že skoraj izključno v argentinščini.

• Drugače je bilo s povojno emigracijo v Argentini, ki je bila izrazito politična. V Argentino so prišli predvsem katoliški domobranci in njihove družine, ki jih komunistični režim v Jugoslaviji ali ni pobil v Kočevskem Rogu in v Teharjih ali pa so nekako drugače ušli smrti. To je bila nekako elitna katoliška plast prebivalstva, ki je bila tudi dobro šolana in si je v Argentini kmalu ustvarila podlago za življenje. Stikov ta skupina s staroselci, razen v zadnjih dveh letih, ni

imela. Staroselce je namreč po drugi svetovni vojni dobil pod vpliv vladajoči režim v Jugoslaviji, jih seveda gmotno in moralno podpiral ter jih namerno naperjal proti novim emigrantom, ki so prihajali iz Jugoslavije. Dogajalo se je celo, da so prišle skupine staroselcev ob prihodu novih izseljencev leta 1950 v pristaniščih Buenos Aires s transparenti in zmerjale nove izseljence na laj s fašisti, izdajalci naroda z ljudmi s krvavimi rokami. Zato je razumljivo, da do nastanka Republike Slovenije med tema dvema skupinama ni bilo skoraj nobenega kontakta.

• Po vojni so emigranti z lastnim delom in z lastnimi sredstvi v Buenos Airesu, v Barilochohu, Mendozini in drugih krajih ustvarili nekaj kulturnih središč, kjer so se mogli kulturno udeleževati in nuditi svojim otrokom ob sobotah brezplačni pouk v materinem jeziku. Do 10 % svojega osebnega dohodka in več so nekateri darovali v ta namen. Njihovi otroci že v tretjem rodu govorijo dobro slo-

Seja ožjega odbora Kreditne zadruge „Sloga“ v Buenos Airesu. Drugi od desne je predsednik nadzornega odbora, dr. Šimenc, stric poslovodje celovške Postojilnice Aleša Šimenca. Prvi od desne je poslovodja Marijan Loboda.

O potovanju poročča
dipl. trg.
J. Habernik

vensko in v družinah pet otrok ni nič nenavadnega. Seveda nastajajo tudi mnogi mešani zakoni, toda jedro se nekako ohranja. K temu pripomore predvsem tudi, da Argentinci Evropejce spoštujejo in tam ni rasnih razlikovanj. Evropejski prišleki uživajo celo več zaupanja v poslovnem življenju.

Staroselci se zbirajo od nekaj v slovenskem klubu „Triglav“. Ker je po sesulu komunističnega režima v Sloveniji izostala tudi gmotna pomoč temu klubu in je zapihal tudi nov veter, so nekateri začeli iskati stike z novoselci in jih tudi vzpostavili. Izvolili so novega predsednika in nov odbor. V razgovoru z novim predsednikom kluba Triglav mi je ta omenil, da so iz kluba izključili 23 trdih stalinistov moskovskega krova in da je na občnem zboru kluba Triglav nova linija zmagala s komaj 25 glasovi prednosti med nad 600 udeleženi. Tudi sam sem opazil, da je bilo na koncertih v slovenskih domovih videti vedno tudi nekaj članov iz

kluba Triglav. Preživetje kluba Triglav je po mnenju nekaterih možno le ob sodelovanju z novoselci, ker bo sicer slovenska govorica v tem klubu zamrla. Ob opazovanju in gledanju vsega tega sem se nehote moral spomniti podobnih vzporednic na Koroškem. Multikulturalnost bi argentinskih Slovencev ne obdržala pri življenju.

Gospodarstvo in življenjski standard

Skoraj vsaka slovenska družina v Argentini si je zgradila udoben dom in nekateri izseljenci so bili tudi gospodarsko zelo uspešni. S svojo tovarno pohištva npr. družina Oblak zaposluje okoli 600 delavcev. Sam sem si ogledal dve tovarni Hermana Zupana, ki zaposluje okoli 1300 delavcev. Na vseh vodilnih mestih v vseh tovarnah po vsej deželi ima skoraj izključno Slovence in tudi druge Evropejce. Slovencev je v njegovih tovarnah okoli 100. Ukvarja se s proizvodnjo vseh vrst embalaž, od tiskane kartonaže pa tja do tetrapakov. Po moji oceni so znašale investicije v vseh njegovih šestih tovarnah okoli 5,0 mia. šilingov. Za zagotovitev surovinske osnove obdelujejo tudi velike plantaže smrek in topolov. Na argentinskem trgu ima med 50 in 80 odstotkov tržnega deleža. Tovarna je najmodernejša opremljena, tako kar zadeva stroje in računovodstvo. Računalniki v tovarnah so povezani med sabo „on line“ po satelitu. V Argentini sem srečal tudi vodjo obrata Ciba Gegy gospoda Dobovška, ki je dosegel v argentinskem gospodarstvu visoko mesto.

• Če govorim o gospodarst-

vu, seveda ne morem mimo dejstva, da imajo argentinski Slovenci tudi dve samostojni denarni ustanovi zadržnega tipa. Ti kreditni zadrugi imata skupaj okoli 3000 članov. Poslujejo preko svoje stavbe v mestnem predelu Ramos Mejia, poslovne ure pa ima tudi v drugih predelih Buenos Airesa, v glavnem v kulturnih domovih, kjer živijo Slovenci. Kreditna zadruga upravlja tudi večji počitniški center na obrobju Buenos Airesa, kjer imajo vse pripomočke za rekreacijo od plavalnega bazena do teniških igrišč. Člani imajo tam prost vstop. Sploh pa opravlja ta zadruga tudi nekako socialno funkcijo, ker daje svojim članom ob raznih življenjskih prilikah, kot so poroke, rojstva otrok in nepredvidene nezgode, precejšnje podpore. Imel sem priložnost, da sem se udeležil seje izvršnega odbora te zadruga in pa tudi seje Slovensko-latinsko-ameriške trgovske zbornice, ki so jo v sodelovanju s podjetniki v Sloveniji ustanovili argentinski poslovneži. Torej so tudi argentinski Slovenci že od vsega začetka vedeli, da brez podjetništva in trdne gospodarske osnove ne bo šlo.

• Če primerjamo argentinske cene z našimi v Avstriji, potem moremo ugotoviti, da so ponekod skoraj enake. Pri plačah je seveda drugače. Prav posebno slabo zaslužijo državni nastavljeni kot učitelji in profesorji, ki imajo komaj nekaj nad 3500,— plače na mesec. V tovarnah zaslužijo delavci okoli 5000,— šilingov mesečno. Pokojnina poslovdje manjše banke znaša okoli 2500,— šilingov. Pri vsem tem je jasno, da brez dodatnega zaslužka upokojenci ne bi mogli pokrivati življenjskih stroškov in zato ima skoraj vsak še dodaten poklic, kjer si še nekaj zasluži. Otroških doklad ne poznajo in tudi ženske ne poznajo porodniškega dopusta in denarnega nadomestila zanj. Vzrok temu je, da v preteklosti država skoraj ni pobirala davkov in je živela le od tiskanja denarja ob visoki inflaciji. Razmere pa se počasi urejujejo. Tako npr. 1 liter vina tam stane enako kot steklenica piva.

• Pri jedi prevladuje meso in pravili so nam, da vsak Argentinec poje dnevno do kilogram mesa, ker je pač to najceneje. Pri kosilu začnejo z „empanado“ to je meso, sir in podobno v topli testenini. Nato sledi „asada“, ki sestoji iz več delov. Najprej pri-

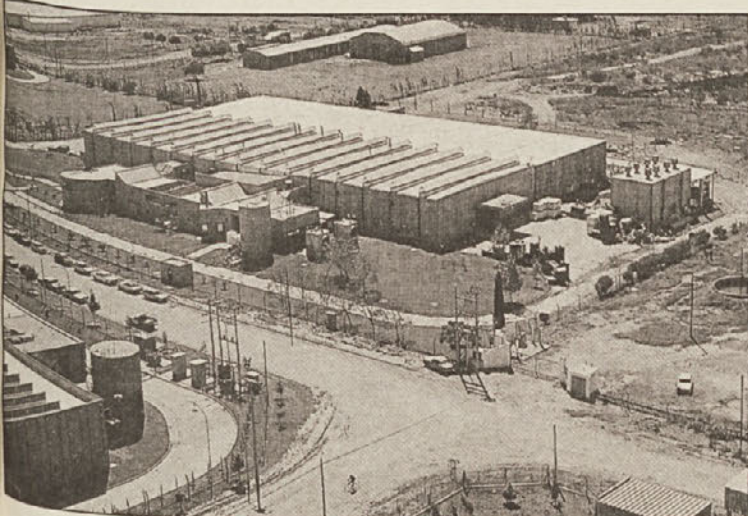
nesejo kakšne klobasice, nato steak in razne vrste mesa od želodca do črev, seveda vse pečeno na žaru. Zraven se je bel kruh, ki je zelo okusen, ker je izdelan iz trde argentinske pšenice. Nazadnje si Argentinci privoščijo sadje, sladoled in zares dobro kavo. Člani Gallusa so si bili edini, da tako dobre kave še nikjer niso uživali kot ravno v Argentini.

• Kakšne zaključke bi bilo mogoče potegniti za nas koroške Slovence iz tega potovanja po Argentini? Vsi smo se čudili, kako dobro so argentinski Slovenci ohranili svojo kulturo in jo posredovali oz. jo še posredujejo svojim otrokom. Vprašal sem nekoga, kako je mogoče, pa sem dobil za odgovor, da se pač z denarjem ne da vsega narediti in da je potrebno za ohranitev kulturne vrednote, kot je narodna pripadnost in jezik, še nekaj več. Treba je duha, prave kulture, vere v Boga in v prihodnost. Če bi bili argentinski Slovenci gledali samo na materialne dobrine, bi jih zdaj v tretjem in četrtem rodu ne mogli več obiskovati. Pravili so, da bi brez vere ne mogli ohranjevati svoje narodnosti v tem velikem argentinskem morju.

• Prevzet sem bil nad tem, da je bila tako v družbi kot v družinah največjih tovarnarjev in poslovnežev v družinskem krogu molitev pred jedjo nekaj čisto samoumevnega in da so znali k temu pritegniti tudi druge, ne da bi jim bilo pri tem nerodno. Od vodij obratov sem pri odhajanju iz modernih tovarn na moj pozdrav „Srečno“ dobil najpogosteje odgovor „Z Bogom“, tako kot si še pred dvajsetimi ali tridesetimi leti na Koroškem dobil na pozdrav „Dober dan“ odgovor „Bog daj“.

• Ti argentinski Slovenci so živeli narodno in kulturno, če ne upoštevamo zadnjih pet let, v popolni izolaciji od matične domovine Slovenije, in če naše razne koroške katoliške organizacije na Koroškem — razen Mohorjeve — odkrito priznajo, tudi izolirano od nas zamejskih Slovencev na Koroškem, akoravno bi to ne bilo potrebno.

• Kdo izmed nas se je npr. pridružil komemoracijam za vojne žrtve v Pliberku ali Vetrinju? Pošteno opravičilo bi tu bilo na mestu, saj so nam vzgled za ohranjanje kulture in jezika!

Tovarna Hermana Zupana,
slovenskega izseljenca v Argentini.

„Na Ortstafelsturm Slovenci nismo bili pripravljeni“

Nadaljevanje s 5. strani

Št. Jakobu v R., Škocijanu in Pliberku. Naslednja je bila predvidena v Železni Kapli, katere pa so se zbal predvsem tudi tamkajšnji slovenski socialisti, tako da do te demonstracije ni prišlo, kot tudi ne do nadaljnjih. To pa je bila napaka.

Vsekakor pa je bilo to obdobje za koroške Slovence bistvenega pomena. Vsi smo vedeli, da je potrebno vzdržati asimilacijski pritisk. Pomagala nam je gotovo mednarodna javnost, saj se je takrat govorilo o koroških Slovencih celo v parlamentu v Avstraliji in je bil kancler Kreisky s tem vprašanjem soočen mdr. v Združenih državah Amerike. V tej luči je treba videti tudi sosvet, s katerim je takrat kancler Kreisky hotel edinole dokazovati mednarodni javnosti, da tečejo med vlado in koroškimi Slovenci nepretrgani pogovori. Mi smo to vedeli in zato takrat nismo vstopili v sosvet.

Danes smo priča pozitivnim premikom v manjšinski politiki uradne Avstrije. Pomeni to, da je čas zrel za novelizacijo zakona o narodnih skupnostih?

Prepričan sem, da je politika uradno načrtovane asimilacije koroških Slovencev mimo — to tudi pod vplivom razvoja v Evropi. V zadnjih letih je prišlo tudi do prvih konkretnih pozitivnih rešitev (npr. trgovska akademija, otroški vrtci, finančna podpora, televizija). Izboljšal se je tudi odnos med slovensko narodno skupnostjo in večinskim narodom na Koroškem; pomen skrajno nemškonalnih sil se zmanjšuje. Demokratizacija v Sloveniji je prav tako prispevala svoj pozitivni del k temu razvoju.

Razvija se neki evropski standard manjšinskih pravic, kateremu položaj koroških Slovencev še nikakor ne odgovarja. Razumljivo je zato, da so zastopniki vseh strank v narodnostnem sosvetu ugotovili, da zakon o narodnih skupinah iz leta 1976 ne odgovarja več in da ga je potrebno v marsičem novelirati. Zato v Sosvetu že dalj časa deluje delovna komisija, ki jo vodi dr. Pavel Apovnik. Ta bo izdelala predloge za novelizacijo tega zakona.

„Der Bockerer“ v celovškem Mestnem gledališču

Publika se smeji, skoraj malo prerada

Preteklo soboto je v celovškem Mestnem gledališču s kar dvema krstnima predstavama napočil čas intendantce Dietmarja Pfliegerla. Novi intendant Dietmar Pfliegerl in dramaturginja dr. Maja Haderlap sta za svoj ognjeni krst izbrala poleg „Plesa na vulkanu“, ki so ga predvajali že opoldne, še tragično burko „Der Bockerer“.

■ *Piše Milka Hudobnik*

Tako kot mesar Karl Bockerer le enkrat na teden polni svoje zaloge v veliki klavnici v predmestju, tako so tudi v igri prizorišča nacističnih grozodejstev dovolj oddaljena od ljudi, ki bi jih lahko motila. To, kar pa vseeno vidijo, npr. Žide, ki pomivajo ceste, jim je v razvedrilo ali vsaj v tolažbo, da sami — v posesti čistega arijskega dokazila — niso prizadeti.

Tako vsa grozota ostane zunaj, problemi, ki tarejo Bockererjevo okolico, so malenkostni. Firerjevo glavo naj bi dali v izložbo mesnice, zastavo bo potrebno obesiti itd. Prizori so smešni in publika

se smeji, skorajda malo prerada.

Igra se konča, tako kot se je začela, s kvartopirsko rundo; Žid dr. Rosenblatt se vrne iz Amerike in dopolni staro idilično sliko treh kvartopircev, ki se srečujejo vsak teden. Da se je medtem stokrat stresel svet, da je izgubilo življenje nekaj milijonov ljudi, da se je človeški značaj pokazal s svoje najbolj besne strani, je zgodovinsko znanje, ki je pri gledanju igre vedno prisotno.

Da čas nacionalističnih nižin še ni potekel, dokazujejo posegi proti azilantom v Nemčiji, pa tudi okoli celovškega Mestnega gledališča se je med predstavo

Bockererja plazilo nekaj temnih oseb, ki so trosile letake z NS-ovskimi parolami.

Gledališka doba intendanta Dietmarja Pfliegerla se je pričela zelo obetavno. Glavni igralec Karl Merkatz, ki je skoraj že prin preraščen z vlogo Bockererja, ter Hilde Sochor, ki je igrala njegovo ženo Binerl, sta na celovška gledališka tla prinesla veter velikega teatra. Izvrstni ekipi igralcev je uspelo pritegniti koncentrirano pozornost publike skozi vse tri ure, kolikor traja predstava. V stranskih vlogah so uspešno sodelovali na odskih tleh tudi Slovenci — Tatjana Messner in njeni otroci Elena, Zora in Ilja. Naša radovednost je zbuena.

Naslednje predstave igre „DER BOCKERER“:

30. 9.; 9. 10.; 14. 10.; 16. 10.; 18. 10. (ob 15. uri); 20. 10.; 28. 10.; 29. 10.; 7. 11.; 8. 11. (ob 15. uri); 11. 11.; kjer ni posebej naveden čas, se predstave pričnejo ob 19.30 uri.

Koroška deželna galerija

2. Grand-Prix risbe Alpe-Jadran

Mednarodni grafični likovni center v Ljubljani je letos drugič podelil nagrado risbe slikarjev na ozemlju Alpe-Jadran. Začasno so v Deželni galeriji na ogled slike nagradencev grand-prixa. Poleg grafičnega likovnega centra so sodelovali pri izboru med drugim Galerija sodobne umetnosti v Vidmu, zagrebški Muzejsko-galerijski center ter Koroška deželna galerija.

Minister za kulturo Republike Slovenije, Borut Šuklje, pravi v predgovoru v katalogu k razstavi, da je Slovenija že pred dvema letoma, ko je bila še ena izmed jugoslovanskih republik, živo sodelovala v družbeni in kulturni skupnosti, ki je spodbujala sožitje srednjeevropskih narodov. Prav na področju likovne umetnosti se je močno udejstvovala. Prednji jezdec na svetu v združevanju umetnikov Vzhoda in Zahoda je nedvomno ljubljanski grafični bienale.

V okviru področja Alpe-Jadran naj bi se predstavile sodelujoče dežele — ne več regije

— vsaka s po enim predstavnikom lastnega izbora. Predstavljene so Avstrija, Hrvaška, Italija, Madžarska, Slovenija in Švica. Risba kot izrazna panoga, ki je videti začasno aktualnejša kot kdajkoli prej, naj bi postala bolj cenjena in naj bi postala upoštevana likovno izrazilo.

Predstavniki Slovenije je Andrej Jemec, rojen leta 1934 v Ljubljani. Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je študiral slikarstvo in grafiko, in tam je začasno redni profesor. Na razstavi kaže velike risbe na platnu in papirju. Zanj je risba samoumevno izhodišče, skelet in prostor, iz katerega izhaja v skrajni posledici tudi barva. Zato prikazuje njegove slike razmerje med črno in belo barvo. Izrazila so grafični znaki, figure in simboli. Risbe, ki so nastale leta 1990, lahko pojmuje kot likovni dnevnik, v katerega je Jemec zapisoval svoja opažanja in doživljanja nenavadnega časa.

Avstrijo zastopa Wolfgang Hollegha, slikar, ki se je v petdesetih letih uveljavil z Arnulfom

Rainerjem in Markusom Prachenskyjem. Hollegha uporablja za svoje risbe grafit in riše na velike formate papirja. Prehodi črt so lahki in tekoči. Prikazuje predmete iz neposredne okolice, les, korenine, ruto, klobčič. Objekt sam na sebi napolni — brez ozadja — sliko.

Giuseppe Zigaina, rojen leta 1924 v Cervignanu, postavlja edini na realističen način človeka ali prirodo v središče svojih risb. Mešana tehnika na papirju in pretežno črni tuš ali oglje ustvari v opazovalcu občutek nasprotij. Tema obdaja človeka — na risbah je največkrat prikazan oče — in prirodo, vse to pa se nadaljuje v svetlobi, ki največkrat ne potrebuje črte. Zigaina na razstavi najbolj odgovarja konvencionalni predstavi risbe. Poleg tega je lahko videti slike Švicarja Dominga Sampietra, Madžara Árpada Szabadosa, ki razstavlja harmonične, otroškim risbam podobne slike s pastelnimi barvami, Hrvata Miroslava Šuteja, ki mu je črta sredstvo za geometrijsko optične oblike.

Razstava v Koroški deželni galeriji je na ogled še do 4. okt. 1992, od pon. do petka od 9. do 18. ure, v soboto in nedeljo od 10. do 12. ure. RE.JA

Pripornik
mag. Albert Smrečnik:

Prisiliti ne, vabiti ja!

Kot smo že v zadnji številki NT poročali, je vojaška policija nenadoma priprla mag. Alberta Smrečnika iz Globasnice, ker iz osebnih verskih razlogov odklanja kakršnokoli vojaško ali drugo nasilje.

Vse kar dela, želi opraviti na osnovi nenasilnega ravnanja. Iz tega in tudi verskega prepričanja se je Albert branil poziva vojaščine. Ker je civilna služba alternativa vojaščini, in spada k ureditvi avstrijske vojske, odklanja tudi to. Noče biti namreč podrejen katerekoli sistemu, ki zagovarja oz. ima kaj opraviti z nasiljem. Mag. Smrečnik: „Nimam nič proti vojaščini in tudi ne proti vojakom, vendar k temu me nihče ne more siliti, pač pa vabiti. Takrat bi se lahko prostovoljno odločil!“

Trenutno je Albert v priporu, ob vodi in kruhu; nestrpno čaka na proces, ki bo po vsej verjetnosti v torek v Celovcu. Zastopala ga bo pisarna dr. Janka Tischlerja ml., državni tožilec je dr. Simerstatter, sodnik pa dr. Kirchlehner. Že sedaj je jasno, da ga bodo (morajo!) obsodili, v kakšni obliki in teži (pogojno oz. nepogojno), pa se seveda še ne da povedati. Možne so mnoge variante; med drugim tudi ta, da bo obsojen oz. bo prejel kazen, nato pa bo moral v kasarno odslužiti vojaški rok. Tam Albert iz osebnih verskih razlogov ne bo prijel za puško, tako da mu nato zopet grozi pripor, obsodba, kazen ... V tem primeru se mu obeta hudičev krog, iz katerega bo le težko najti.

Albert Smrečnik daje v priporu vtis samozavesti, a ne zanesljivosti. Toda način življenja v priporu pušča v njem že krepke sledove, kajti odrekel se je tako dovoljenemu kratkemu sprehodu kot tudi tamkajšnji hrani. Ob golem kruhu in vodi želi pričakati razplet dogodkov.

F. S.

GOST V NAŠEM TEDNIKU

Hanzi Kulnik

Nujno potrebno je preveriti posledice kanalizacije

S Hanzijem Kulnikom se je pogovarjala Heidi Stingler

Letošnja suša in s tem povezano pomanjkanje vode v številnih krajih naj bi dalo ljudem, predvsem še odgovornim strokovnjakom in politikom misliti, če si sploh lahko privoščimo kanalizacijo. Dejstvo, da bo s kanalizacijo odtekalo letno iz občine milijone litrov vode, da Hanziju Kulniku misliti. Voda, ki je doslej ostala doma in je spet poniknila v zemljo, bo šla potem v kanal in nazadnje v Dravo.

To bo v doglednem času brez dvoma zaostriло problem pomanjkanja talne vode in po mnenju bilčovskega kmeta obstaja tudi nevarnost, da se bodo posušila še obstoječa močvirja. Osuševanje močvirij je prepovedano, pri izgradnji kanalizacije pa bi se ta proces nadaljeval, ne

„Zaradi kanalizacije bo v številnih krajih usahnila talna voda!“

Hanzi Kulnik

da bi ga lahko preprečili. Prav tako obstoja tudi realna nevarnost, da se bodo posušili številni manjši potoki in uničili mnogi biotopi. S tem povezano pa je tudi izumiranje številnih živalskih vrst, ki jih še imamo v naših krajih.

Iz lastnih izkušenj ve Hanzi Kulnik povedati, da jim je pred nekaj leti zmanjkalo vode, ko so v sosednji vasi leto pred tem osušili močvirje. Kanalizacija pa

bi imela enako posledico za vse nižje ležeče izvire, ker nobena voda iz gospodinjstev ne bi prišla več nazaj v zemljo. Prav tako bi bilo potrebno preveriti tudi vprašanje, od kod pride voda v jezera in kakšne posledice bi imela kanalizacija za naša jezera.

Kulnikova razmišljanja pa seveda niso tako ozka in načelno ni proti kanalizaciji. Prepričan je, da je kanalizacija neobhodno potrebna v mestih in v večjih naseljih. Vprašljivo pa je, če na podeželju ni možno najti druge rešitve, kajti kanalizacija ne sme imeti toliko negativnih posledic, da bi naredila v ekosistemu več škode kot koristi.

Zato Hanzi Kulnik pričakuje od odgovornih strokovnjakov in politikov, da poskrbijo, da bo industrija dejansko izdelovala proizvode, ki ne škodujejo naravi. Če bi bili pralni praški, šamponi in podobno dejansko tako neškodljivi, kakor propagira industrija v reklamah, ne bi potrebovali kanalizacije. Ker pa ni tako, naj bi industrija izdelovala proizvode, ki jih lahko ekološki sistem prenaša brez škode.

Tako kot so na primer v zadnjih letih v medicini spet postala pomembna homeopatična zdravila, naj bi tudi na drugih področjih iskali naravne snovi v različne namene.

Ljudje pa bi se morali zavedati, kako visoko ceno bodo morali pod črto plačati za bleščečo belo srajco.

Podoben problem vidimo tudi na področju kmetijstva. Kmetje so deloma prisiljeni, da s kemičnimi gnojili zvišajo proizvodnjo,

da lahko preživijo na svoji kmetiji. Deloma prevladuje tudi mišljenje, da je življenjski standard odvisen od množične proizvodnje. Hanzi Kulnik pa je mnenja, da življenjska kvaliteta ni nujno odvisna od tega, koliko proizvaja kmet. Mnogokrat je tako, da v čistem dobičku ni mnogo razlike, če kmet prideluje brez kemičnih gnojil za polovico manj, ker mu je v tako proizvodnjo potrebno dosti manj vlagati.

Da bi se kmetje tega začeli bolj zavedati, bi bila potrebna boljša izobrazba mladih kmetov. Pomanjkljiva pa je tudi informacijska dejavnost Kmetijske zbornice, ki bi morala kmete vse bolj seznanjati z možnostmi alternativne produkcije. To pa pomeni, da bi bilo nujno potrebno imeti

„Kmetje so deležni mnogo več subvencij!“

Hanzi Kulnik

strokovnjaka, ki bi hodil od kmetije do kmetije in bi individualno svetoval in skupno s kmetom iskal možnosti, na kakšen način bi si ta lahko zagotovil potreben dohodek, da bi lahko preživel na kmetiji. Tako bi bilo možno razbremeniti tudi delovni trg. Subvencije s strani Dežele in Države za ohranitev delovnih mest pa bi se potem lahko vlagale v delovna mesta na kmetijah.

PETEK, 25. sept.
Narodopisna oddaja.

SOBOTA, 26. sept.
Od pesmi do pesmi —
od srca do srca.

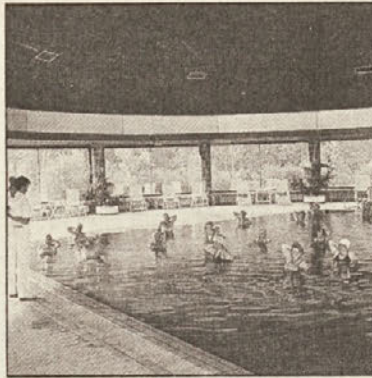
NEDELJA, 27. sept.
6.30—7.00 Dobro jutro na
Koroškem. — Duhovna
misel (žpk. M. Rakóvnik).
18.10—18.30 Dogodki in
odmevi.

PONED., 28. sept.
Slovenska glasbena šola. —
Novo šolsko leto — stari
problemi.

TOREK, 29. sept.
Partnerski magazin.

SREDA, 30. sept.
Glasbena središča.
Večerna: 100-letnica rojstva
skladatelja Márija
Kogója.

ČETRTEK, 1. oktobra
Rož — Podjuna — Zilja.

SEDEMDNEVNI DOPUST V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

Vse bralce NT, predvsem pa tudi upokoence pričakuje lepa narava, zdravniška oskrba, lepi izleti, pevске in plesne prireditve

ČAS:

**od nedelje, 11. oktobra, do
nedelje, 18. oktobra 1992**

PRIJAVE: Naš tednik
10.-Oktober-Straße 25/III
Tel. (0463) 51 25 28 - 23
(Milka Hudobnik)

OSTALI POGOJI:

- doplačilo za enoposteljno sobo je šil. 105,— na dan
  - turistična taksa je šil. 7,— na dan po osebi
  - za prevoz z avtobusom je poskrbljeno.
- Stroški za to se posebej zaračunajo

Sedemdnevni program utrjevanja zdravja vključuje:

- 7 polnih penzionov
- zdravniški pregled pri zdravniku specialistu
- vsakodnevna skupinska gimnastika v vodi ali telovadnici, pod strokovnim vodstvom fizioterapevtov
- koriščenje fizioterapevtskih storitev (dve individualni storitvi po nasvetu zdravnika)
- neomejeno kopanje v bazenih
- dva izleta (v Pleterje in Kostanjevico ali Prečno — letališče s panoramskimi pletki po Dolenjski ali obisk pri lončarju s pokušino vin v vinski kleti)
- prost vstop na vse prireditve v hotelu (plesi, folklor . . .)
- sprejem ob prihodu s ponudbo vina in peciva

CENA 3500,— šil.

DOBER DAN, KOROŠKA

**Nedelja, 27. sept.,
ob 13.00 v TV 2**

**Poned., 28. sept.,
ob 17.20 v TV SLO/1**

(oddajni čas: predvidoma)
predvidoma s sledečimi prispevki

Skupno — Miteinander: pomanjkljivo izvajanje novega šolskega zakona. Šolske oblasti obljublajo ukrepe

Javni dvojezični vrtec v Pliberku kljub soglasnemu sklepu še vedno ni urejen.

„Smeh v zrcalu“ — pred novo premiero pri Cingelcu na Trati.

Cvetka Lipuš: v ateljeju mesta Celovec v Šmartnem nastaja njena druga pesniška zbirka.

Rozalsko žegnanje na gori sv. Heme: pristno ljudsko slavlje.

Mladi skakalci v Zahomcu: vestne priprave na novo sezono.

Zoološki vrt v Celovcu: privlačen še posebej za otroke.

Natečaj otroške portretne fotografije

Mohorjeva založba v Celovcu razpisuje natečaj otroške portretne fotografije. Natečaj ni vezan na bralke in bralce Mohorjevih knjig. Format slik naj bo čimvečji, ker jih želimo razstaviti na posebni razstavi v Celovcu in Ljubljani — najmanjši možni format je 30 x 20 cm. Fotografije so lahko črno bele ali barvne. Posebna žirija bo razdelila denarne nagrade in dobropise za Mohorjeve knjige v višini od 1000,— do 100,— šilingov. **Rok: 1. oktober 1992.**

Naslov: Mohorjeva, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt ali Zastopstvo Mohorjeve, Gruberjevo nabrežje 6, SLO-61000 Ljubljana.

Radiše

Srečanje pregnancev ob 50-letnici izseljevanja

Zveza slovenskih izseljencev obveščata, da bo imela v **nedeljo, 27. septembra 1992, s pričetkom ob 14. uri v Kulturnem domu na Radišah svoj redni občni zbor**, ki bo kakor v minulih letih povezan z družabnim srečanjem bivših pregnancev. Našo prireditev bodo s svojim nastopom popestrili domači prosvetaši.

Letos obhajamo 50-letnico nasilnega pregona koroških Slovencev. Zato se bomo tokrat spet zbrali v kraju, v katerega neposredni sosesčini je takrat bilo žrelsko taborišče — prva postaja na križevem potu slovenskih izseljencev.

Bivši pregnanci z družinami in prijatelji prisrčno vabljeni na Radiše, kjer se bomo skupno spominjali dogodkov pred petdesetimi leti!

Zveza slovenskih izseljencev

Žvabek

FARNI PRAZNIK

Čas: v nedeljo, 27. septembra
Kraj: v Žvabeku
Vabita: Župnijski svet in KPD „Drava“ v Žvabeku
Spored: ob 10. uri zahvalna maša ob 11. uri družabnost od 13. do 17. ure kulturni spored za otroke in odrasle. Dobiček je namenjen za cerkvene orgle v Žvabeku

Begunje

GALERIJA AVSENIK

RAZSTAVA Aleksandra Bassina — Alenka Smerdu (kipi) in Jože Šubic (slike) odprta do 5. oktobra vsak dan od 11. do 17. ure, razen ponedeljka.

Borovlje

Premiera dveh komedij v enem okviru

„SMEH V ZRCALU“ (Vilhar — Veras)

Režija: Bogomir Veras

Čas: v nedeljo, 27. 9., ob 18. uri

Kraj: v Kulturnem domu SPD „Borovlje“ pri Cingelcu na Trati

Nastopa: Gledališka skupina SPD „Borovlje“

1. ponovitev: v soboto, 3. 10. 1992, ob 20. uri pri Cingelcu na Trati

Priveditelj: SPD „Borovlje“

Kotmara vas

VESELICA

Čas: v sob., 26. 9. 1992, ob 20. uri

Kraj: v gostilni Pušnik

Igra: ansambel „Jožeta Šumaha“

Priveditelj: SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi

Sele

Premiera: Aurand Harris „PAVLIHA IN MICA“ (Punch e Judy)

Igra za vesele majhne in velike otroke. Pridi in si jo oglej in se iz srca nasmej . . .

Čas: v soboto, 3. 10., ob 20. uri

Kraj: v farnem domu v Selah

Nastopa: Mladinska gledališka skupina KPD „Planina“ Sele

Režija: Franci Končan

Celovec/Šmihel/Št. Peter

Lutkovno gledališče NARCIS iz Prage

„KAJ LUTKE ZNAJO“

v ponedeljek, 28. 9., ob 14.30 v Dvojezičnem otroškem vrtcu SŠD v Celovcu

v torek, 29. 9., ob 14.30 v otroškem vrtcu v Šmihelu

v sredo, 30. 9., ob 13. uri v otroškem vrtcu v Št. Petru

Priveditelj: Krščanska kulturna zveza

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopa predsednik dr. Matevž Grilc, 9020 Celovec, 10.-Oktober-Str. 25/III.

Uredništvo: mag. Janko Kulmesch (glavni urednik), Silvo Kumer (2. glavni urednik), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (fotograf), vsi: 9020 Celovec, 10.-Oktober-Str. 25/III, Karl Sadjak (toggasni oddelek).

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26. **NAŠ TEDNIK** izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: Naš tednik, 10.-Oktober-Str. 25/III, 9020 Celovec; telefon uredništva, uprave in oglasnega oddelka 04 63 / 51 25 28. Telefaks: 0463/512528-22.

Treffen Sie Ihre Wahl!

Es geht

Ihr Kärntner Konto kann mehr als Sie glauben! Sie können den Servicerahmen rund um Ihr Privatkonto selbst wählen – ganz genau auf Ihre persönlichen Anforderungen abgestimmt. Wählen Sie jetzt!

DasKärntner Privatkonto

oder

DasKärntner Betreuungskonto

DieKärntner
Sparkasse

Fragen Sie die Kärntner!

OGLASI OGLASI OGLASI OGLASI

Trgovsko podjetje s sedežem v Celovcu išče

nameščenko
za pisarno.

Pogoj: znanje obeh deželnih jezikov. Javite se po telefonu številka (0463) 502171.

PRODAJAM
dobro ohranjene
ELEKTRONSKE
ORGLJE

Javite se po telefonu
(0 42 39) 24 68
(Helka Mlinar)

Ob strogem centru Celovca imam še prostor za čuvanje vašega otroka.

Telefon:
0463/503778

NUJNO
iščemo

vajenca ali vajenko za pisarniško podjetje.

Interesenti se naj javijo po telefonu
(0463) 51 25 28 - 29

Št. Primož

MRTVO OZNAILO

Čas: v nedeljo, 4. 10., ob 20. uri

Kraj: v Kult. domu v Št. Primožu

Nastopa gledališka skupina SPD iz Št. Janža

Priveditelj: SPD „Danica“ v Št. Primožu

Šmihel

VAŠKI PRAZNIK 1992

Čas: v nedeljo, 27. 9., ob 14. uri

(samo ob lepem vremenu)

Kraj: na DAVIDOVEM travniku v Šmihelu. *Stari in mladi prisrčno vabljeni!*

Priveditelj: KPD Šmihel

Bilčovs

PLES OB 80-LETNICI Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“

Čas: v soboto, 3. oktobra, ob 20. uri

Kraj: pri Miklavžu v Bilčovsu

Igra: ansambel „SLOVENIJA“

1. razred D

Sele - Frantschach 1:0 (0:0)

Sele: E. Oraže 4, Čertov 3, Božič 4, M. Dovjak 1 (50. Gregorič 3), A. Mak 3, D. Oraže 3, Radosavljevič 3, Z. Oraže 2, Travnik 3, M. Oraže 3, A. Oraže 2

Sele: 200 gledalcev
Sodnik: Begusch (zelo dober)
Strelec: Travnik (66.)

Posledica stalne terenske premoči domačinov so bile stodontne priložnosti za gol, katerih pa niso izrabili. Strelec odločilnega gola, sredinski igralec Nanti Travnik, bi na tej tekmi lahko zadel celo 5 golov. Sploh so napadalc Selanov v veliki krizi, kar dokazuje, da so od enajstih golov zadeli le enega (8 golov pa je zadel Travnik).

9. kolo: Prvič si stojita nasproti novinca v 1. razredu. Cilj Selanov je lepa tekma in točka.

Dobrla vas - Šteben/L. 6:3 (1:0)

Dobrla vas: Novak 4, Brezovnik 3, Velik 4, Širnik 4, Sturm 3, Schippel 3, Prosen 4 (57. Dollinger 4), Karel 3 (76. Lesjak 0), Kuprivec 5, Marin 5, Appe 6

Dobrla vas: 200 gledalcev
Sodnik: Stauber (slab)
Strelci: Appe (15., 48., 52., 82.), Kuprivec (69.), Dollinger (75.)

Napadalec Dobrolčanov Kurt Appe si je na tej tekmi podaril sam najlepše darilo za svojo poroko. Zadel je 4 gole in tako pravzaprav sam odločil tekmo v prid svoji ekipi. V osmih prvenstvenih tekmah so Dobrolčani zadeli že 32 golov, kar so povprečno štirje goli na tekmo. S tem sodijo med najbolj napadalne ekipe na Koroškem.

9. kolo: V 9. kolu morajo Dobrolčani v Frantschach, ki sodi med tiste ekipe, katerih se najbolj bojijo. Iz Frantschach so se namreč vedno odpeljali le praznih rok.

Podliga vzhod

6 golov Bilčovščanov

Po letu in pol prva zmagava Bilčovčanov na tujem.

Kukovica napadalec Quatschniga (na sredini) ni mogel zaustaviti.

Železna Kapla - Bilčovs 1:6 (0:2)

Železna Kapla: Varh 3, Rozman 4, Baloh 2, Kukovica 2, Praschnig 2, Jenschatz 2, Ošina 2 (46. Germadnik 0, 58. Lipusch 0), Reinwald 4, Grubelnik 2, Kucher 2, Ramsak 2

Bilčovs: Slapnig 5, Partl 5, Durnig 5, Rajnovič 5, Schaugnig 5, Schlemitz 5, Weichboth 5, Kuess 5, Paulitsch 5 (67. Hobel 0), Quatschnig 5, Fischer 5

Železna Kapla: 200 gledalcev
Sodnik: Fanzott (dober)
Strelci: Kuess (4., 59.), Weichboth (41.), Quatschnig (60.), Fischer (66.), Schlemitz (89.) oz. Reinwald (80.)

Zmagava Bilčovščanov sicer ni senzacionalna, pač pa visok rezultat. Bilčovščani namreč že leto in pol

na tujem niso zmagali, sedaj pa kar s 6:1, in to na derbiju proti Železni Kapli. Bilčovščani so tokrat hladnokrvno izrabili negotovost domače ekipe, kateri enostavno ne gre. Predodločilna je bila 41. minuta, ko je Weichboth z izredno lepim in natančnim strelom iz 20. metrov povedel na 2:0. Prej pa so Kapelčani napravili nekaj lepih priložnosti za 1:1. V 2. polčasu pa gostov ni bilo moč več zadržati, kajti zlahka so zadevali gol za golom.

9. kolo: V Bilčovs prihaja moštvo iz Mostiča, ki predstavlja zelo nevarno ekipo. Trenerju Hoblu tokrat manjka Paulitsch (službeno zadržan), kljub temu pa je o zmagi pričaran. Hobel: "Mostič ima dober napad, mi pa imamo najboljšo obrambo v podligi. Tako me ne skrbi preveč! Mostič je sicer na tujem že nekajkrat presenetil, toda tokrat naj ne pričakujejo daril!"

Železna Kapla mora v Pokrče, kjer želi trener Germadnik s posebnim načinom igre osvojiti točko. Ker je napad izredno slabo razporejen, se bodo Kapelčani osredotočili na obrambo. Germadnik: "Najprej moramo paziti, da ne prejmemo gola. Vedno, ko je ekipa primorana zadeti gol, postanejo nekateri igralci negotovi in s tem tudi celotna igra ekipe!" Da Kapelčani že krvavo potrebujejo točke, je jasno razvidno iz tabele.

PODLIGA VZHOD:

1. ATUS Borovlje	8	4	4	0	16:7	12
2. Klopinj	8	3	5	0	11:6	11
3. Bilčovs	8	3	4	1	12:6	10
4. ASK	8	4	2	2	11:7	10
5. Pokrče	8	3	3	2	11:7	9
6. Žrelec	8	3	2	3	14:12	8
7. Žitara vas	8	3	2	3	9:8	8
8. Mostič	8	3	2	3	11:14	8
9. Šmihel/L.	8	0	7	1	4:5	7
10. Vetrinj	8	1	5	2	8:11	7
11. ASV	8	3	1	4	12:17	7
12. Št. Andraž	8	2	1	5	8:12	5
13. Št. Lenart	8	1	3	4	6:11	5
14. Železna Kapla	8	1	3	4	11:21	5

9. kolo (26./27. september): Bilčovs - Mostič, Pokrče - Železna Kapla

Internorm

Fenster zur Welt

Fa. HASCHEJ - Dobrla vas

Ne bodi žaba, bodi kralj cestel!

Janez CVELF
Fahrschullehrer
Telefon: 0663/ 84 45 32

Usodna napaka kapetana Fere

Globasnica - Šmihel 1:2 (1:1)

Globasnica: Rutar 3, Wautsche 2, Fera 2, S. Sadjak 4, Zankl 3, Hren 3, Grubelnik 3, Ch. Micheu 3 (70. G. Sadjak 0), Pasterk 2 (60. Silan 0), Pleschgattermig 3, Kordesch 2

Šmihel: Leitgeb 4, Satsche 4, Schein 3 (62. Wriesnig 0), Höller 4, Lutnik 5, Schwegel 4, Buchwald 4, Juvan 4, Motschlinik 4, St. Blažej 3, Ch. Figo 2 (33. B. Figo 3)

Globasnica: 150 gledalcev
Sodnik: Glanz (dober)
Strelci: Buchwald (13.), Lutnik (49.) oz. Pleschgattermig (15.)

Derbi ni dosegel visoko nogometno raven, pač pa je bil borben. Gosteje iz Šmihela so že v 13. minuti povedli na 1:0 (Buchwald), in preden so se igralci zopet zresnili, je bil rezultat že izenačen (Pleschgattermig). Za potek igre pa je bila odločilna 49. minuta, ko je ka-

petan Globašanov Franc Fera v kazenskem prostoru prezgodaj z roko zagrabil žogo (menda je mislil, da je žoga že zunaj igrišča). V naposled dosojeno 11-metrovko je Lutnik hladnokrvno izkoristil. Ker so napadalc Globašanov v veliki krizi, je ostalo pri rezultatu 1:2.

9. kolo: V Šmihel prihaja Grebinj, ki zaseda 2. mesto na tabeli. Gostenčnik: "Če želimo obdržati stik s sredino tabele, moramo zmagati!"

Globašani tekmujejo na tujem proti Štebnu/L., ki zaseda na tabeli 11. mesto. Trener Pučelj pa bo sprejmenil postavbo.

1. RAZRED D:

1. Dobrla vas	8	7	1	0	32:12	15
2. Grebinj	8	5	2	1	22:19	12
3. Ruda	8	4	3	1	17:8	11
4. Št. Pavel	8	4	2	2	19:16	10
5. Metlova	8	3	3	2	19:15	9
6. Sele	8	3	2	3	11:11	8
7. Šmarjeta	8	3	2	3	8:8	8
8. Globasnica	8	2	4	2	8:9	8
9. Eitweg	8	3	1	4	11:11	7
10. Šmihel	8	3	1	4	17:21	7
11. Šteben/L.	8	2	2	4	18:22	6
12. Galicija	8	3	0	5	12:17	6
13. Frantschach	8	2	1	5	9:16	5
14. Labot	8	0	0	8	7:25	0

9. kolo (26./27. september): Šmihel - Grebinj, Šteben/L. - Globasnica, Frantschach - Dobrla vas, Eitweg - Sele

Na kurizen način je zakrivil 11-metrovko - kapetan Globašanov Franc Fera. Sliki Nt/Fera

SAK se zaveda pomena gledalcev, zato jim nudi ...

... 1000 šilingov, za s sredine igrišča zadeti gol!

Zopet nova "atrakcija" za publiko! Gledalci tekem SAK na igrišču ASV imajo priložnost z enim strelom žoge na gol osvojiti 1000 šilingov. Toda v zapeljivi ponudbi tiči majhna kljuka ...

Večno mladi derbi med Pliberkom in SAK je zopet privabil ogromno število gledalcev, ki so skrbeli za pravo nogometno vzdušje. Očitno letos gledalci z velikim zanimanjem spremljajo tekme SAK, kar dokazuje trenutno povprečno število gledalcev (922). Na sliki z leve: F. Sadjak, Skoff in Krausler. Foto: Fera-press

Kljuka oz ovira je v tem, da mora kandidat žogo od sredine igrišča poslati s samo enim strelom v gol. Poleg tega mora žoga v zraku prekoračiti črto pred golom. Da to ni enostavno, se je pokazalo na zadnji domači tekmi SAK, ko pet iz vstopnic izžrebanih gledalcev, ni, zadelo gola. Tako je sedaj že 2000 šilingov v vrču, ki jih bo dobil tisti, ki bo kot prvi pravilno zadel gol. Ta posebna atrakcija za publiko, ki se odvija med polčasom tekme, bo odslej na vsaki prvenstveni tekmi SAK na igrišču ASV. Sponzor pa je Posojilnica Bank Celovec.

S tem je SAK letos že drugič dokazal dobro povezanost z gledalci (poleg tega nudi vsaka vstopnica dobropis za cocacolo oz. porcijo pomes frita pri Mc Donaldsu), ki letos zelo številno prihajajo na tekme SAK. V primerjavi z lansko sezono prihaja letos na tekme SAK približno tretjina več gledalcev.

Povprečje letošnje sezone:

- doma: 820 gled. na tekmo
- na tujem: 1025 gled. na tekmo

Povprečje sezone 1991/92:

- doma 564 gled. na tekmo
- na tujem 613 gled. na tekmo

1600 gledalcev v Pliberku

Mexx Hober je imel v zadnji minuti zmagoviti gol pred očmi, toda vratarja Pliberčanov ni mogel več preliščiti.

Pliberk - SAK 1:1 (0:0)

Pliberk: Jesse 4, Wuntschek 4, Habernig 3, Krausler 3, Urnik 4, Dlopst 3, Hribar 2, Skoff 4, Smrtnik 4, H. Hober 3 (65. Lopinsky 2), Miklau 4 (71. Pachoinig 0).

SAK: Preschern 4, Savič 5, F. Sadjak 4, A. Šadjak 4, Pappler 3, Galo 4, dr. Ramšak 4, Smid 3 (65. Certov 3), M. Hober 4, Lippusch 3, Blajs 4

Pliberk: 1600 gledalcev
Sodnik: Hambaumer (dober, čeprav je dopuščal zavlačevanje Pliberčanov)
Strelca: Miklau (57.) oz. M. Hober (75.)
Rdeči karton: Wuntschek (80. - 2. rumeni karton)

1600 gledalcev je v Pliberku spremljalo igro, tako da je vladalo odlično vzdušje. Derbi Pliberk - SAK je izpolnil, kar je obljubil. Pri Pliberčanih je manjkal režiser Christian Wölbl (trebušna gripa), pri SAK pa so izpadli Hansi Gröss (poškodovan), Werner Urschitz (driska) in Marjan Sadjak (tromboza). Klub temu se je razvila napeta tekma, v kateri bi lahko Walter Krausler videl že ob začetku, po

hudem prekšru nad Blajsem, rdeči karton, mladi sodnik Hambaumer pa ni segel tako globoko v žep. Pri SAK je manjkal v napadu predvsem Hansi Gröss, medtem ko Pliberčani Wöbl niso bogvekak pogrešali. Prve možnosti je imel SAK, toda Lippusch je streljal s 14 metrov v „nebesa“.

V II. polčasu je bil SAK za trenutek nepozoren in Miklau je povedel na 1:0. Savič, Preschern & co so sicer močno reklamirali „off-side“, toda zato so dobili le rumeni karton. Zasluženi remi je zagotovil SAK goleador Manfred Hober po podaji Saviča. Ko so bili v zadnjih minutah Pliberčani z desetimi igralci že na koncu z močmi, je imel SAK priložnost, da bi dal še odločilni gol. Toda Jesse je obranil strel Hoberja. Konec koncev: pravičen remi!

Tekme naraščaja SAK

Pliberk U 19 - SAK 0:1 (M. Wieser)

SAK U 14 - Št. Andraž 3:2
 (Kesselbacher, Oraže)

Železna Kapla U 10 - SAK 2:8
 (Visotschnig 6, G.Nachbar 2)

SAK U 8 - Ochsendorf 6:1
 (Visotschnig 5, Müller)

U 8 turnir v Vidri vasi

1. SAK I, 2. Rikarja vas, 3. Velikovec, 4. Žitara vas, 5. Pliberk, 6. Waisenberg. SAK I je dobil po vrsti že drugi turnir in doslej še v nobeni tekmi ni prejel zadetka.

U 8 turnir v Borovljah

Zmagovalec Borovlje. SAK II je prvič slavil zmago in je osvojil 5. mesto.

KOROŠKA LIGA

1. SAK	9	7	2	0	19:4	16
2. VSV	9	5	2	2	12:11	12
3. A. Wolfsberg	9	5	1	3	19:7	11
4. WAC	9	3	5	1	12:6	11
5. Wietersdorf	9	5	1	3	15:11	11
6. Lienz	9	4	2	3	16:13	10
7. Trg/Feldk.	9	4	1	4	11:8	9
8. Treibach	9	2	5	2	10:8	9
9. Pliberk	9	3	3	3	10:10	9
10. Velikovec	9	4	1	4	14:17	9
11. Breže	9	3	2	4	13:13	8
12. Matrei	9	2	3	4	9:12	7
13. Wernberg	9	3	1	5	11:18	7
14. A. Celovec	9	2	1	6	6:12	5
15. Št. Vid	9	2	1	6	5:13	5
16. Mölltal	9	1	3	5	8:22	5

Svetovno prvenstvo v Atenah

Wrolich blizu bronaste kolajne

Zopet se je Peter Wrolich izvrstno uvrstil na svetovnem prvenstvu juniorjev v Atenah. Med 264 (!) kolosarji je zasedel 12.

mesto; zaostanek za prvim je bil le dobrih 30 sekund. Za bronasto kolajno pa so mu manjkale le 4 sekunde, tako da je bil precej blizu senzaci-je. Opaziti je bilo, da se pred Petra ni uvrstil noben Nemec pa tudi Francoz ne, Kar še dodatno potrjuje izredno Petrovo zmogljivost.

Čevapčiči so na Rozalskem žegnanju zelo dobro teknili. Posebno pa še mladim romarjem, ki so uživali na tem ljudskem slavu. Foto: Fera-press

6000 romarjev na Hemi

Že od nekdaj slovi rozalsko žegnanje kot najbolj priljubljeno žegnanje v Podjuni. Stevilo obiskovalcev (romarjev) od blizu in daleč je tudi letos ob lepem predjesenskem vremenu presešlo vsa pričakovanja.

Okoli 6000 obiskovalcev se je zbralo pod in okrog starodavne lipe pod cerkvijo sv. Heme, od koder so se tudi letos slišale priljubljene narodne pesmi.

Kot običajno so bile ob dopoldanskih urah svete maše. Slavnostna maša, katero je vodil kapelški župnik Poldej Zunder (somaševal je dekan Peter Sticker), pa je bila na prostem v ljudski cerkvi.

V veselje otrok se je letos zbralo še posebej veliko kra-

marjev, kjer je marsikatero otroško oko zablestelo ob številnih sladkarijah. Odrasli in tudi mladina pa je do poznih popoldanskih ur vztrajala ob prijetnem vzdušju ter sladki pijači pod starodavno lipo.

Pesem za Rozalsko žegnanje

Za Naš tednik spesnila Kati Marketz

Pri sv. Hemi na trati stojim roke te skupaj držim. Proseče jo prosim lepo, da var'hinja naša naj bo.

Ko v rozalsko to peč se ozrem, da to lahko vsakemu povem, veliko romarjev k njej prihite, da oljašujejo si srce.

Pod lipo starodavno sedim, en glažek na zdravje izpim, domača pesem na vse kraje doni, vasici mali lep kraj podjunski.

Ko gledam dov na ravno polje, oči so res moje rosne, a vendar sem pa le vesel, da sv. Hemo obiskat sem smel.

Družinsko kolesarjenje

V nedeljo, 4. oktobra, imajo družine možnost, da sodelujejo na „Družinskem kolesarjenju po Podjuni“. Start bo ob 9.30 pred teniškim igriščem Športnega društva Pliberk. Proga bo vodila preko Libuč in Smihela do Juenne in nazaj v Pliberk, kjer bo sledila družabnost.

Če zvonijo zvonovi veselja

Vaško vzdušje na žegnanju

Že tradicionalno Globaško žegnanje, v tednu med Pliberškimi jormakom in Rozalskim žegnanjem, je bil tudi letos višek družabnosti Globašanov. Žegnanje je letos že drugič prirejala folklorna skupina SKD Globasnica.

Farani so se tudi tokrat srečali po praganju pod farno lipo, kjer so skrbeli vižarji (Janez Gregorič iz Stebna, Albert Krop s Suhe in Jurij Opetnik iz Nonče vasi) in pevci za dobro vzdušje. Ob prijetnem vremenu, dobri kaplici in pravem vaškem vzdušju so domačini preživelii lep popoldan.

Jutta Meschnig iz Beljaka in Marko Hudl iz Globasnice sta si pred kratkim v romarski cerkvi Gospe svete obljubila večno zvestobo. Poročno mašo sta celebriralala župnik Franc Hudl in dekan Peter Sticker. Za slavnostni okvir pa je skrbel globaški cerkveni zbor.

Sledila je svatba na ženinovem domu v gostilni Štekl, kjer so s šopkom pesmi čestitali še „Globaški puebi“. Marku in Jutti želimo vse najboljše na skupni življenski poti!

